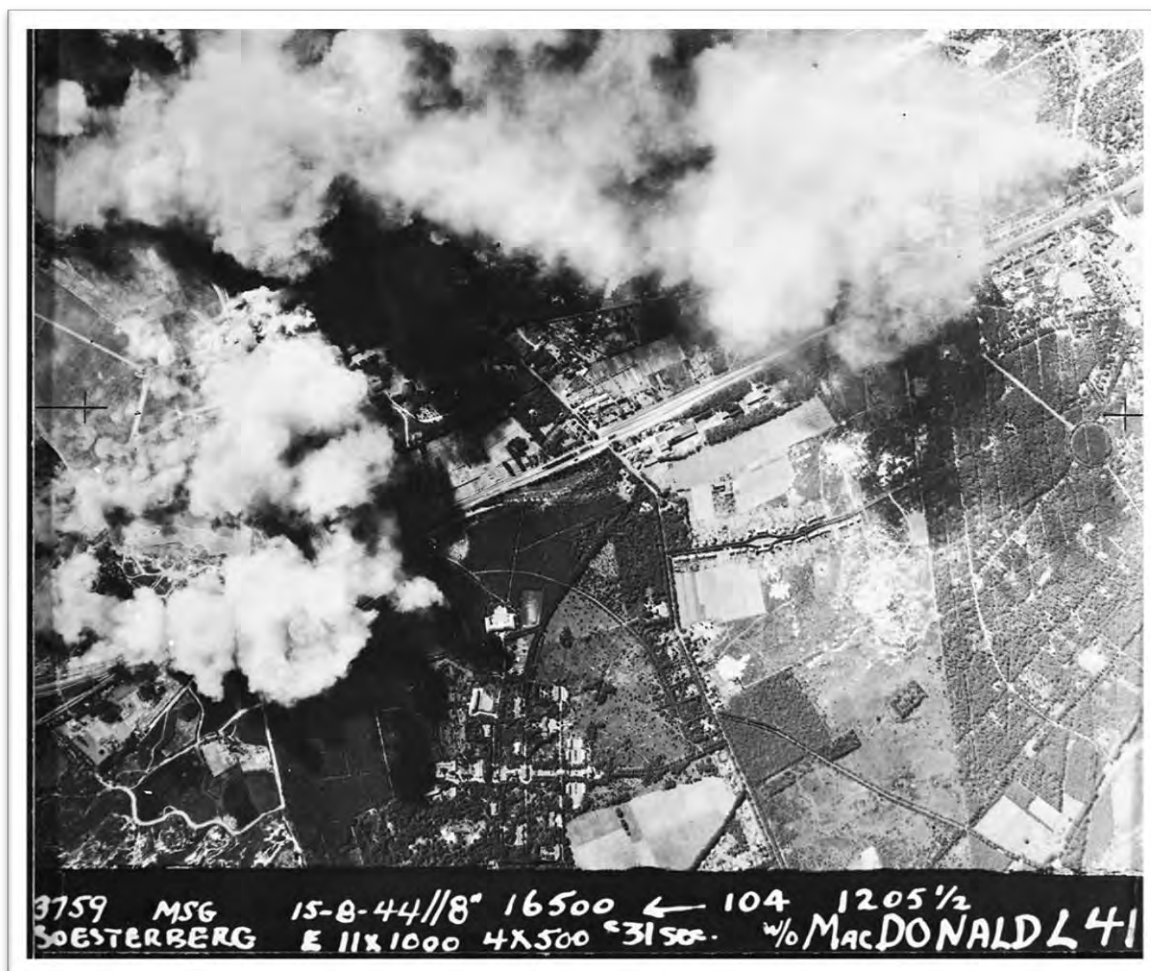

Historisch Vooronderzoek Ontplofbare Oorlogsresten

Van Angerenstraat en Plesmanstraat Soesterberg, Gemeente Soest

IDDS Explosieven B.V.

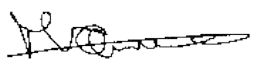
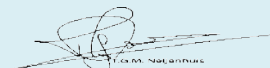
Datum : 1 december 2021
Kenmerk : A0723-04/HVO
Auteur : Dhr. K.J. Marijt MA (Historicus)
Status : Definitief
Versie : 1.0

ACCORDERING

Historisch vooronderzoek ontplofbare oorlogsresten Van Angerenstraat en Plesmanstraat, Soesterberg (gemeente Soest) Kenmerk: A0723-04/HVO

Afbeelding voorblad: Luchtfoto van de aanval op vliegveld Soesterberg op 15 augustus 1944 Bron: Beeldbank NIMH.

Onderhavig Vooronderzoek Ontplofbare Oorlogsresten is opgesteld conform de richtlijnen van het Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse ontplofbare oorlogsresten (CS-VROO-01).

Gezien en goedgekeurd door		Functie	Datum	Handtekening
Organisatie	Naam			
IDDS Explosieven B.V.	M.D. Quint	Teamleider, bevoegd namens management	01-12-2021	
IDDS Explosieven B.V.	Dhr. T.G.M. Neijenhuis	Senior Deskundige OOO	01-12-2021	

© IDDS Explosieven B.V. Alle rechten voorbehouden.

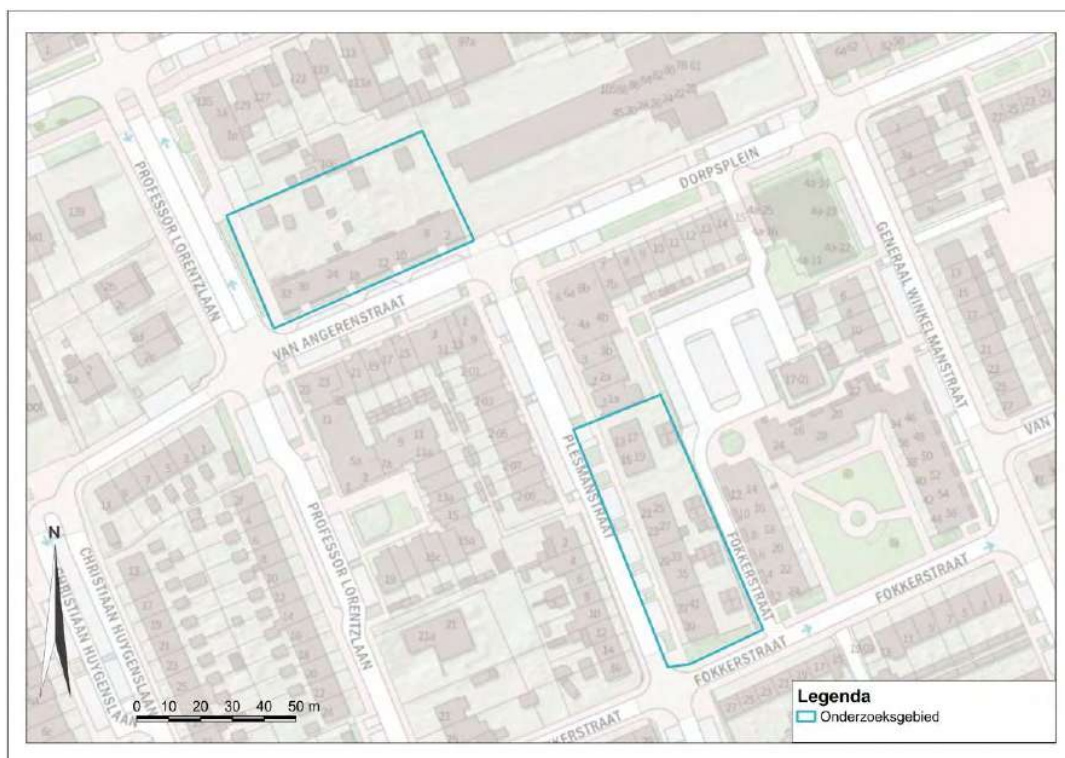
Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	4
1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding vooronderzoek	6
1.2 Doel vooronderzoek	6
1.3 Uitgangspunt.....	6
1.4 Werkwijze vooronderzoek.....	7
1.5 Onderzoeksgebied	8
1.6 Het onderzoeksteam	9
2. De conflictperiode	10
2.1 Opzet en afbakening onderzoek conflictperiode.....	10
2.2 Kort historisch overzicht Soesterberg en de Tweede Wereldoorlog	11
2.3 Reeds uitgevoerde onderzoeken	13
2.4 Gebeurtenissen afkomstig uit de geraadpleegde literatuur	15
2.5 Gebeurtenissen afkomstig uit geraadpleegde archieven	19
2.6 Gebeurtenissen uit overige bronnen	29
2.7 Luchtfoto interpretatie.....	31
2.8 Gebeurtenissenlijst en analyse	36
3. Leemten in kennis	38
4. Conclusie en advies	39
4.1 Onverdacht gebied	39
4.2 Advies	39
Bijlage 1: Geraadpleegde bronnen.....	40
Literatuurstudie	40
Reeds uitgevoerde onderzoeken Soesterberg:	41
Archieven: gemeentelijk, regionaal en provinciaal.....	42
Archieven: overige Nederlandse archiefinstellingen	46
Luchtfoto's	55
Overige geraadpleegde bronnen	56
Wijze van raadplegen archiefinstellingen en bronnen	56
Bijlage 2: Gebeurtenissenkaart	57
Bijlage 3: Bodembelastingkaart	59
Bijlage 4: Protocol spontaan aantreffen Ontploffbare Oorlogsresten	61

Managementsamenvatting

Introductie

In opdracht van Rho Adviseurs heeft IDDS Explosieven B.V. een vooronderzoek uitgevoerd voor het onderzoeksgebied Van Angerenstraat en Plesmanstraat te Soesterberg, gelegen binnen de gemeente Soest (provincie Utrecht). naar de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten (OO) uit de Tweede Wereldoorlog. Het doel van dit vooronderzoek is vaststellen of er in de geraadpleegde bronnen indicaties zijn waaruit blijkt dat (delen van) het onderzoeksgebied betrokken is (zijn) geweest bij oorlogshandelingen in de conflictperiode (1939-1945) waardoor er (mogelijk) ontplofbare oorlogsresten op/in de bodem zijn achtergebleven.

Figuur 1: Het onderzoeksgebied Van Angerenstraat en Plesmanstraat in Soesterberg.

Bronnen- en literatuuronderzoek

Tijdens raadpleging van de bronnen is de aandacht gericht op oorlogshandelingen die in en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden en die (mogelijk) van invloed zijn op de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten binnen de grenzen van het onderzoeksgebied. Buiten het onderzoeksgebied hebben er diverse oorlogshandelingen plaatsgevonden. Met name de ligging van vliegveld Soesterberg in de buurt van het dorp Soesterberg is van invloed geweest op de hoeveelheid oorlogshandelingen in de nabijheid van het onderzoeksgebied. Uit de geraadpleegde literatuur, archiefstukken en overig bronnenmateriaal blijkt dat er geen aanwijzingen zijn waardoor redelijkerwijs kan worden aangenomen dat er in het onderzoeksgebied ontplofbare oorlogsresten in de (water)bodem zijn achtergebleven.

Een onderdeel van het vooronderzoek is de analyse van luchtfoto's. De geraadpleegde luchtfoto's zijn geanalyseerd op sporen van oorlogshandelingen zoals kraters, loopgraven, mangaten, bunkers, verdedigingswerken, (geschut)stellingen, tankgrachten en mijnevelden. Alhoewel er op de geraadpleegde luchtfoto's diverse kraters ten gevolge van de bombardementen en

luchtaanvallen op vliegveld Soesterberg te zien zijn, en ook diverse loopgraven en Duitse stellingen rondom het vliegveld waar te nemen zijn, zijn er binnen het onderzoeksgebied of directe nabijheid daarvan geen sporen van oorlogshandelingen waar te nemen.

Conclusie en advies

Uit de geraadpleegde literatuur, archiefstukken, luchtfoto's en andere geraadpleegde bronnen blijkt dat het onderzoeksgebied Van Angerenstraat en Plesmanstraat te Soesterberg niet verdacht is op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten IDDS Explosieven B.V. adviseert U om de geplande werkzaamheden op reguliere wijze uit te voeren. Het is niet noodzakelijk om vervolgstappen te ondernemen in de opsporing van ontplofbare oorlogsresten voorafgaand aan de voorgenomen werkzaamheden.

Wel adviseert IDDS Explosieven B.V. U om tijdens de grondroerende werkzaamheden te werken met het Protocol spontaan aantreffen ontplofbare oorlogsresten (zie bijlage 4). Het doel van dit protocol is het beschrijven hoe de betrokken medewerkers dienen te handelen bij het spontaan aantreffen van ontplofbare oorlogsresten bij de uitvoering van (grondroerende) werkzaamheden. Door het volgen van dit protocol wordt onveilig handelen met mogelijke gevolgen voor personeel en materieel voorkomen.

Tenslotte adviseert IDDS Explosieven dit rapport voor te leggen bij het bevoegd gezag, te weten de gemeente Soest waarbinnen het dorp Soesterberg valt. Dit in het kader van de Openbare Orde en Veiligheid.

Figuur 2: Het onderzoeksgebied is niet verdacht op het aantreffen van OO.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding vooronderzoek

In opdracht van Rho Adviseurs voor Leefruimte B.V. heeft IDDS Explosieven B.V. een vooronderzoek uitgevoerd voor het onderzoeksgebied Van Angerenstraat en Plesmanstraat in Soesterberg, binnen de gemeente Soest (Utrecht) naar de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten (OO) uit de Tweede Wereldoorlog. De aanleiding van het vooronderzoek zijn de voorgenomen grondwerkzaamheden die plaats zullen vinden in het kader van de herontwikkeling van het onderzoeksgebied. Er worden onder andere nieuwe appartementen gerealiseerd.

Het is niet bekend of er rekening gehouden dient te worden met het aantreffen van OO uit de Tweede Wereldoorlog. Indien er OO aanwezig zijn in de bodem van het onderzoeksgebied, bestaat de mogelijkheid dat één of meerdere OO op een ongecontroleerde tot uitwerking komen. Op basis van de Arbeidsomstandighedenwet en de Wet Openbare Orde en Veiligheid dienen alle risico's voorafgaand aan de voorgenomen werkzaamheden in kaart te worden gebracht waarbij de risico's zoveel mogelijk moeten worden ingeperkt. Dit is vermeld in artikel 4.10 van het Arbobesluit, gepubliceerd in Staatsblad 471 jaargang 2019, waarin een wettelijke onderzoekplicht wordt geformuleerd tot het laten verrichten van onderzoek naar ontplofbare oorlogsresten die als gevolg van oorlogshandelingen in de periode 1940-1945 in de Nederlandse bodem kunnen zijn achtergebleven. Hierin staat: *'In alle gevallen waarin gevaar voor de veiligheid of gezondheid van werknemers kan bestaan door de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten, wordt, alvorens werkzaamheden worden aangevangen, hiernaar een oriënterend onderzoek ingesteld.'*¹

Aan de hand van dit vooronderzoek OO is bepaald of er sprake is van een aantoonbaar risico op het aantreffen van OO binnen het onderzoeksgebied.

1.2 Doel vooronderzoek

Het vooronderzoek heeft tot doel om te beoordelen of er in het onderzoeksgebied sprake is van aanwijzingen voor de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten, en indien deze aanwijzingen er zijn, om het verdachte gebied af te bakenen. Het vooronderzoek bestaat uit zowel het inventariseren als beoordelen (analyseren) van bronnenmateriaal. Het eindresultaat van het vooronderzoek wordt samengevat in onderhavige rapportage met een daar bijbehorende bodembelastingkaart ontplofbare oorlogsresten (zie bijlage 3).

Binnen het vooronderzoek wordt onderscheid gemaakt tussen de conflictperiode en de na-conflictperiode. De conflictperiode staat voor het tijdvak 1939-1945 waarbinnen oorlogshandelingen binnen of in directe nabijheid van het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden. De na-conflictperiode bestrijkt de periode van na de Tweede Wereldoorlog. In dit vooronderzoek wordt alleen de conflictperiode behandeld.

1.3 Uitgangspunt

Het vooronderzoek is conform de richtlijnen van het Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse ontplofbare oorlogsresten (CS-VROO-01) uitgevoerd. In deze richtlijnen staan verplichte bronnen die voor het uitvoeren van het vooronderzoek geraadpleegd dienen te worden. Naast de verplichte bronnen zijn ook aanvullende bronnen geraadpleegd.

¹ Besluit van 28 november 2019 tot wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit in verband met de inrichting van registers en in samenhang daarmee het vaststellen van eisen aan de professionele uitoefening voor diverse beroepen, *Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden*, 2019-471.

Bron	Raadplegen CS-VROO		Geraadpleegd
	Verplicht	Aanvullend	
Literatuur	✓		✓
Gemeentelijk & Provinciaal archief	✓		✓
Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD)	✓		✓
Nationaal Archief Den Haag (NA)	✓		✓
Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD)	✓		✓
Semi-statisch Informatie Beheer (SIB)	✓		✓
Luchtfotocollectie Wageningen Universiteit (WUR)	✓		✓
Luchtfotocollectie Kadaster (KAD)	✓		✓
Luchtfotocollectie National Collection of Aerial Photography (NCAP)	✓		✓
Krantenberichten	✓		✓
The National Archives UK, gegevens aangaande luchtaanvallen door de Royal Air Force	✓		✓
Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH), collectie 575	✓		✓
Bundesarchiv-Militärarchiv	✓		✓
Kadaster	✓		✓
The National Archives UK, gegevens aangaande artilleriebeschietingen		✓	
Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH), collectie 409		✓	✓
The National Archives and Records Administration USA		✓	✓
Getuigenverklaringen		✓	

Tabel 1: Verplichte en aanvullende te raadplegen bronnen conform het CS-VROO-01.

Een drietal aanvullende bronnen is voor dit vooronderzoek niet geraadpleegd:

1. The National Archives UK, gegevens aangaande artilleriebeschietingen: niet geraadpleegd, daar er geen aanwijzingen zijn die over het tijdvak 1939-1945 duiden op geallieerde artilleriebeschietingen binnen het onderzoeksgebied;
2. The National Archives and Records Administration USA: niet geraadpleegd, omdat uit de catalogus van het NARA geen resultaten naar voren komen die wijzen naar het onderzoeksgebied of directe nabijheid daarvan;
3. Getuigenverklaringen: er zijn geen getuigen gezocht, omdat de geraadpleegde bronnen voldoende informatie bevatten.

Daarnaast zijn door IDDS Explosieven B.V. de volgende bronnen geraadpleegd die niet vermeld zijn in het CS-VROO, maar die wel relevante informatie kunnen bevatten omtrent het onderzoeksgebied:

- The Library and Archives Canada (LAC) te Ottawa ;
- The Ike Skelton Combined Arms Research Library (CARL) te Kansas (USA).

1.4 Werkwijze vooronderzoek

Een eerste stap van het vooronderzoek is het verzamelen van alle relevante informatie uit de geraadpleegde bronnen. IDDS Explosieven B.V. kiest hierbij voor de volgende werkmethode:

1. Verzamelen en raadplegen literatuur;
2. Verzamelen en raadplegen bronnen binnenlandse archiefinstellingen;
3. Verzamelen en raadplegen bronnen buitenlandse archiefinstellingen;
4. Verzamelen en raadplegen overige bronnen (inclusief luchtfoto's).

Een tweede stap is het beoordelen en analyseren van deze informatie. Hierna wordt antwoord gegeven op een drietal vragen:

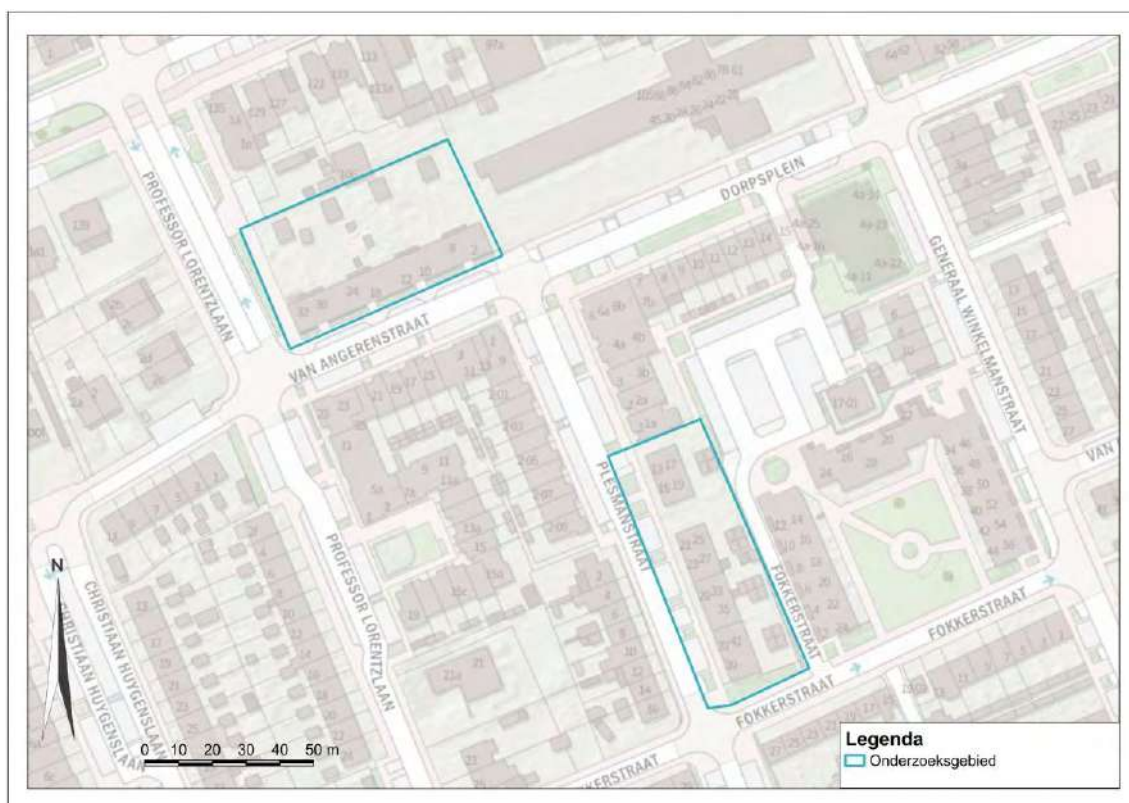
1. Zijn er indicaties die er op wijzen dat het onderzoeksgebied (of delen hiervan) betrokken

- is (zijn) geweest bij oorlogshandelingen en is daardoor sprake van een verhoogd risico op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten?
2. Indien er sprake is van een verdacht gebied wat zijn dan de hoofdsoort, subsoort(en), kaliber/gewichtsklasse, nationaliteit, hoeveelheid en verschijningsvorm van de aan te treffen ontplofbare oorlogsresten, en in geval van hoofdsoort afwerpmunitie type ontstekingsinrichtingen en verwachte aantal?
 3. Wat is de horizontale begrenzing van het verdachte gebied en wat zijn de minimale en maximale diepteligging van de aan te treffen ontplofbare oorlogsresten?

In hoofdstuk 2, de conflictperiode, wordt antwoord gegeven op vraag 1. Is het antwoord op die vraag 'ja, er zijn indicaties die wijzen op oorlogshandelingen binnen het onderzoeksgebied', dan is er sprake van een (mogelijk) verdacht gebied en worden vragen 2 en 3 ook beantwoord. Is het antwoord op vraag 1 'nee, er zijn geen indicaties die wijzen op oorlogshandelingen binnen het onderzoeksgebied', dan is er sprake van een onverdacht gebied en volgt er geen antwoord op de vragen 2 en 3. De resultaten van de inventarisatie worden weergegeven op de gebeurtenissenkaart (zie bijlage 2), de analyse is opgenomen op de bijbehorende bodembelastingkaart ontplofbare oorlogsresten (zie bijlage 3).

1.5 Onderzoeksgebied

Dit vooronderzoek richt zich op het onderzoeksgebied Van Angerenstraat en Plesmanstraat te Soesterberg, liggend in de gemeente Soest (Utrecht), zoals hieronder aangegeven.

Figuur 3: Het onderzoeksgebied Van Angerenstraat en Plesmanstraat te Soesterberg.

1.6 Het onderzoeksteam

Hieronder wordt het team vermeld dat betrokken is geweest bij het uitvoeren van dit historisch vooronderzoek:

- Dhr. K.J. Marijt MA: historicus en GIS-werkzaamheden;
- Dhr. S.C. van Helden MA, historicus en GIS-werkzaamheden;
- Dhr. C.P. Kuijpers BA: luchtfotoanalist, praktijkervaring op het gebied van historisch onderzoek over de Tweede Wereldoorlog en GIS-werkzaamheden;
- Dhr. T.G.M. Neijenhuis: Senior Deskundige OOO en praktijkervaring op het gebied van historisch onderzoek over de Tweede Wereldoorlog.

Alle bovengenoemde personen hebben kennis van het Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse ontplofbare oorlogsresten.

2. De conflictperiode

2.1 Opzet en afbakening onderzoek conflictperiode

In het onderzoek wordt op basis van bronnenonderzoek vastgesteld of het onderzoeksgebied mogelijk betrokken is geweest bij oorlogshandelingen tijdens de conflictperiode. In dit hoofdstuk wordt per bronsoort samengevat welke relevante indicaties er voor het onderzoeksgebied tijdens het onderzoek zijn achterhaald. Mits van toepassing, is achter enkele belangrijke indicaties voor het onderzoeksgebied een codering opgenomen die begint met een afkorting, IND(indicatie), daarna gevolgd door de datum van de indicatie (jaar/maand/dag). Die indicaties worden zowel in de gebeurtenissenlijst als ook op de gebeurtenissenkaart weergegeven. Deze coderingen zijn de verbinding tussen de indicaties en de gebeurtenissenkaart. In paragraaf 2.8 wordt antwoord gegeven op de vraag of er indicaties zijn die er op wijzen dat het onderzoeksgebied (of delen hiervan) betrokken is (zijn) geweest bij oorlogshandelingen waardoor er sprake is van een verhoogd risico op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn er veel bombardementen en luchtaanvallen uitgevoerd op vliegveld Soesterberg, wat in nabijheid van het onderzoeksgebied lag. Niet alle bombardementen zijn echter relevant voor het onderzoeksgebied. Daarom worden in dit vooronderzoek alleen luchtaanvallen, bombardementen en andere oorlogshandelingen weergegeven die betrekking hebben op het dorp Soesterberg, het onderzoeksgebied of de directe nabijheid van het onderzoeksgebied. Daarnaast is belangrijk om te duiden dat het onderzoeksgebied tijdens de Tweede Wereldoorlog grotendeels onbebouwd was (zie figuur 2). De straten zelf bestonden nog niet en zijn pas na de oorlog aangelegd. Zodoende is tijdens het bronnenonderzoek gekeken naar straten en wegen in de omgeving van het onderzoeksgebied. Hierbij is gelet op de aanduiding van de volgende straten en wegen in Soesterberg:

- de Van Maarenstraat (tegenwoordig Van Maarenplein);
- de Verlengde Postweg (tegenwoordig: Generaal Winkelmanstraat);
- de Rademakerstraat;
- de Verlengde Schoolweg;
- de Kerklaan.

Figuur 4: Het onderzoeksgebied op een kaart met daarop de oude straatnamen.

2.2 Kort historisch overzicht Soesterberg en de Tweede Wereldoorlog

Mobilisatieperiode

Als op 28 augustus 1939 de algehele mobilisatie in Nederland wordt afgekondigd, stromen het vliegveld van Soesterberg, het dorp en de omgeving daarvan vol met Nederlandse militairen.² Er worden op diverse plekken luchtdoelgeschut opgesteld. Een deel hiervan is mobiel en kan verplaatst worden. De Nederlandse soldaten die dit geschut moeten bedienen zijn onderdeel van de Luchtdoelartillerie. In het dorp Soesterberg wordt in Banningstraat (tegenwoordig: Veldmaarschalk Montgomeryweg) op de zolder van een woning een mitrailleurnest ingericht.

Figuur 5: Militairen van de 8e Compagnie Luchtdoel Mitrailleurs oefenen met een vuurmond 40L60 (4tl). Bron: Beeldbank NIMH.

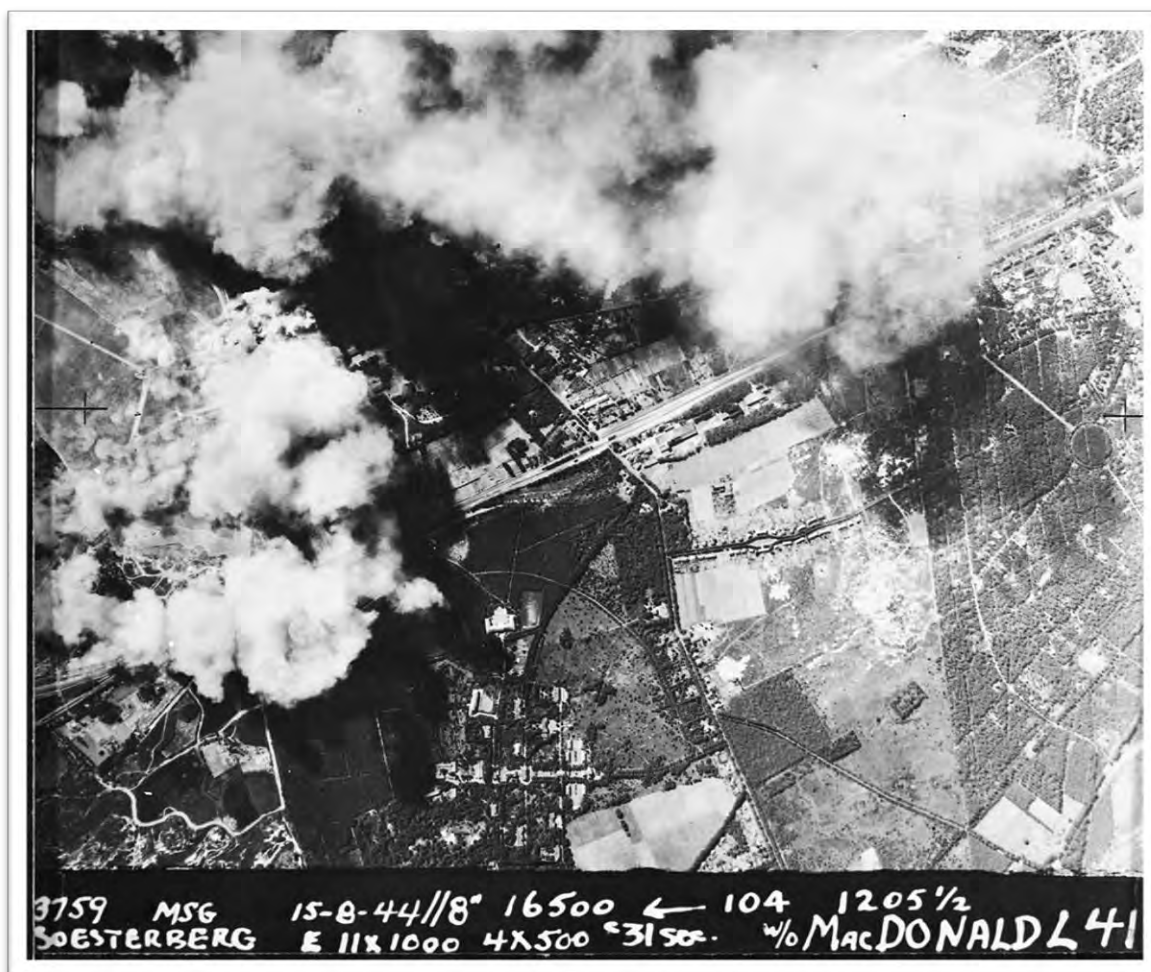
Meidagen 1940

Rond 3:30 uur worden de inwoners van Soesterberg uit hun slaap gewekt. Er wordt geschoten. Laagvliegende vliegtuigen bestoken het vliegveld en hebben het ook gemunt op de expositievliegtuigen van Soesterdal. Op die eerste oorlogsdag worden de dorpelingen opgeroepen om diverse witte gebouwen en huizen in het dorp in te smeren met een donkergrijze pasta. Café 't Zwaantje, café Sport en woningen ten noorden van de Rademakerstraat verliezen hun witte kleur. Op 12 mei 1940 zijn er gevluchte Nederlandse soldaten in het dorp. Zij zijn de Grebbelinie ontvlucht, op enkele kilometers van Soesterberg, en proberen bij inwoners aan burgerkleding te komen om op die manier het oorlogsgeweld te ontvluchten. Op de 15^e mei, als de Nederlandse overgave een feit is, trekken Duitse troepen het dorp binnen. De bezettingstijd begint.

² D. Top, *Soesterberg en omgeving in de oorlogstijd* (Alphen aan den Rijn 1995), p. 14.

Bezettingstijd (1940-1945)

Tijdens de bezettingstijd wordt het vliegveld Soesterberg door de Duisters ingericht als *Fliegerhorst Soesterberg*. Zij stationeren hier militaire vliegtuigen. Hierdoor wordt Soesterberg een doelwit voor de geallieerden. Met name de bombardementen die in 1944 plaatsvinden zijn funest voor het vliegveld. Hierbij wordt ook schade toegebracht aan het dorp Soesterberg. De hevigste bombardementen vonden plaats op 8 maart, 15 augustus en 3 september 1944. Hierbij wordt door de *Royal Air Force* en de *United States Army Air Forces* voor meer dan 1.325.000 kilo bommen afgeworpen.³

Figuur 6: Luchtfoto van de aanval op vliegveld Soesterberg op 15 augustus 1945. Bron: Beeldbank NIMH.

De bevrijding

Op 7 mei 1945 arriveren Britse en Canadese troepen in Soesterberg. Zij trekken vanuit Amersfoort via Soest om het dorp te bevrijden.⁴ De achtergebleven Duitse troepen worden ontwapend en gevangengenomen. Bulldozers en kettingzagen worden door de geallieerden ingezet om de wegen rondom Soesterberg weer begaanbaar te maken. De oorlog is definitief voorbij.

3 R. de Winter, *Een eeuw militaire luchtvaart in Nederland 1913-2013* (Amsterdam 2013), p. 125.

4 Ibidem, p. 127.

2.3 Reeds uitgevoerde onderzoeken

Na raadpleging van de VEO bommenkaart, blijkt dat voor het onderzoeksgebied Van Angerenstraat en Plesmanstraat nog geen compleet dekkend historisch vooronderzoek is uitgevoerd (zie onderstaand figuur).

Figuur 7: Voor het onderzoeksgebied (zie lichtblauwe omkadering) is nog geen compleet dekkend vooronderzoek uitgevoerd. De paarse kleur symboliseert de uitgevoerde vooronderzoeken. Bron: VEO bommenkaart.

In het verleden zijn er voor de plaats Soesterberg wel diverse historische vooronderzoeken naar OO uitgevoerd. Deze onderzoeken zijn conform WSCS-OCE, geraadpleegd en geanalyseerd voor dit vooronderzoek. Het onderzoeksgebied Van Angerenstraat en Plesman valt buiten de dekking van deze vooronderzoeken, maar de onderzoeken geven wel aan of er oorlogshandelingen in de buurt hebben plaatsgevonden. De complete lijst met geraadpleegde vooronderzoeken is opgenomen in bijlage 1.

Historisch vooronderzoek Banningstraat Soesterberg (2014)

In 2014 heeft de firma ECG een vooronderzoek uitgevoerd voor de herontwikkeling van de Banningstraat te Soesterberg. Dit onderzoek is uitgevoerd voor een locatie op circa 300 meter van het onderzoeksgebied Van Angerenstraat en Plesmanstraat. In het onderzoek is voor de Banningstraat een verdacht gebied afgebakend, te maken met een bombardement op 3 september 1941. In het vooronderzoek is gezocht naar indicaties zoals beschreven in paragraaf 2.2. Voor het onderzoeksgebied Van Angerenstraat en Plesmanstraat zijn geen bijzonderheden aangetroffen.

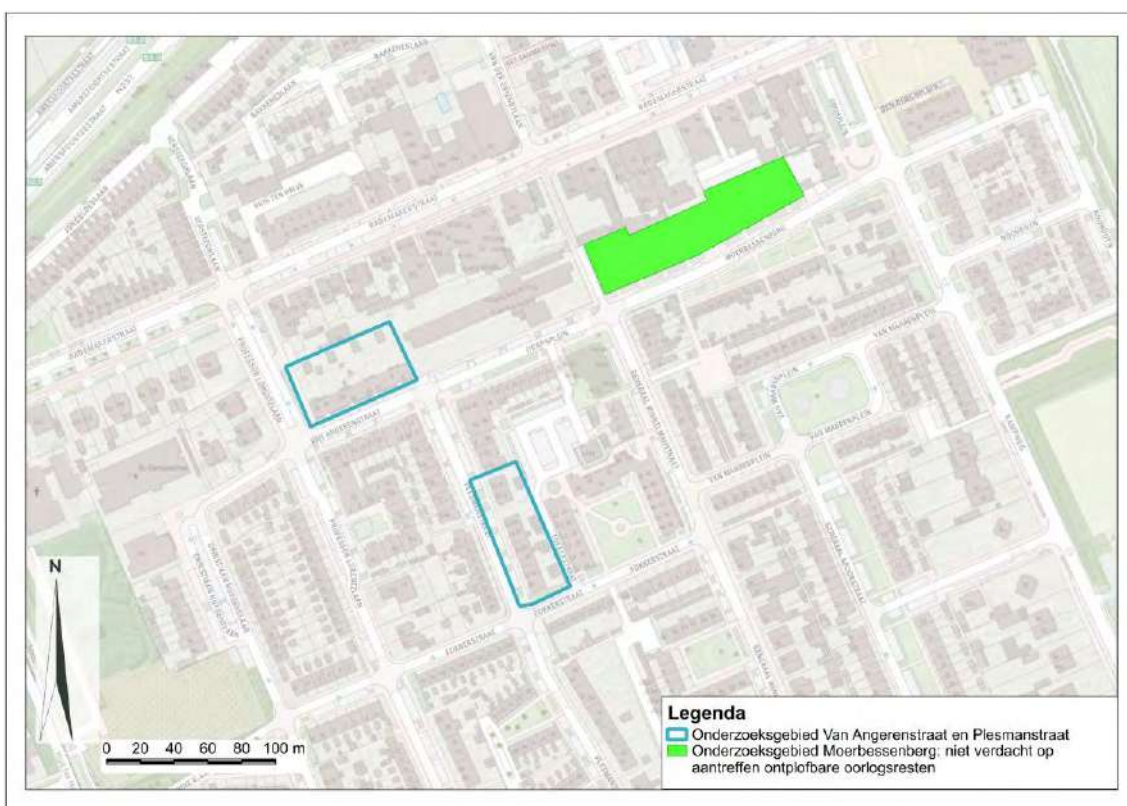
Historisch vooronderzoek N237 Soesterberg (2020)

In 2020 heeft de firma BEOBom een historisch vooronderzoek uitgevoerd voor de Provinciale weg N237 die van Utrecht naar Amersfoort loopt. Het onderzoek heeft zich met name gericht op het tracé binnen het dorp Soesterberg. Omdat een deel van de Van Angerenstraat in dit onderzoek is meegenomen, heeft IDDS bij BEOBom navraag gedaan inzake dit onderzoek.

BEOBom heeft hierop de bijbehorende bodembelastingkaart van het onderzoek gestuurd. Er zijn voor de Van Angerenstraat geen verdachte gebieden afgebakend.⁵

Historisch vooronderzoek Moerbessenberg Soesterberg (2020)

In het najaar van 2020 heeft IDDS een historisch vooronderzoek naar ontplofbare oorlogsresten uitgevoerd voor de Moerbessenberg (straatnaam) in Soesterberg. Het onderzoek is voor deze rapportage erg interessant, daar de Moerbessenberg op circa 200 meter afstand van het onderzoeksgebied Van Angerenstraat en Plesmanstraat ligt. Alhoewel er diverse oorlogshandelingen in nabijheid van de Moerbessenberg hebben plaatsgevonden (met name de aanvallen op vliegveld Soesterberg), zijn er geen verdachte gebieden afgebakend voor de Moerbessenberg (zie onderstaand figuur).

Figuur 8: Het onderzoeksgebied Moerbessenberg (zie groene kleur) is niet verdacht op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten.
Bron: IDDS

⁵ Bodembelastingkaart behorende bij historisch vooronderzoek N237 Soesterberg.

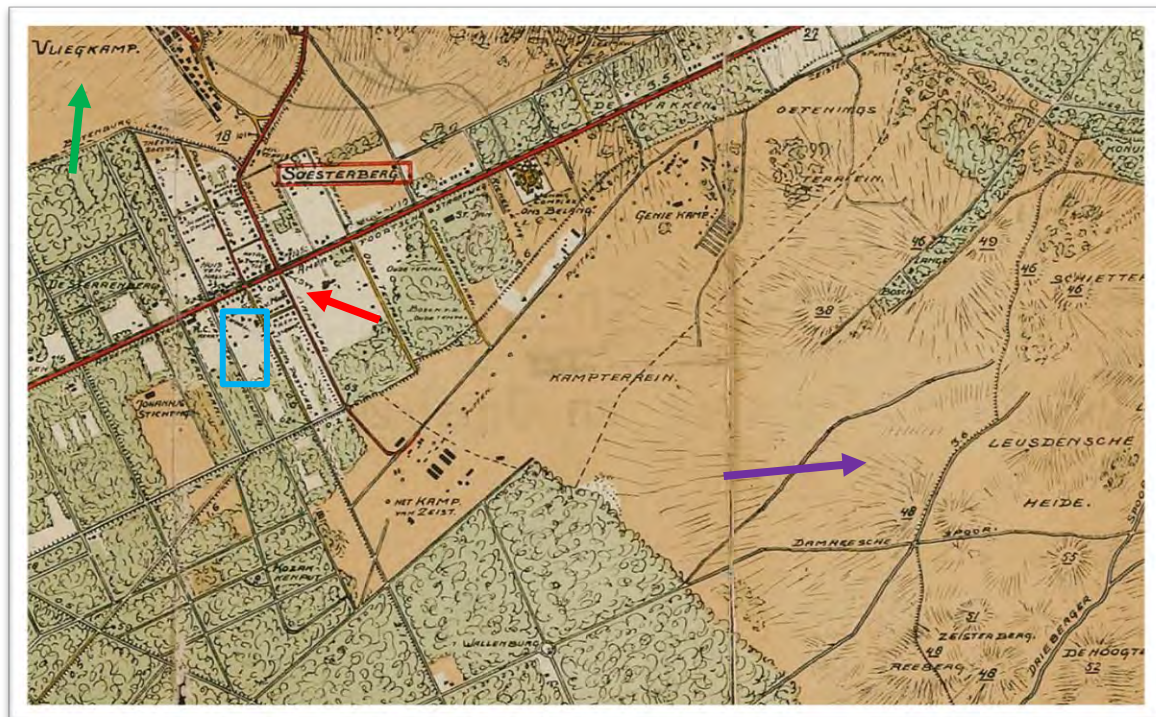
2.4 Gebeurtenissen afkomstig uit de geraadpleegde literatuur

Voor het vooronderzoek is relevante literatuur bestudeerd. Hieronder worden oorlogshandelingen in of in nabijheid van het onderzoeksgebied chronologisch weergegeven. In bijlage 1 is alle geraadpleegde literatuur te vinden.

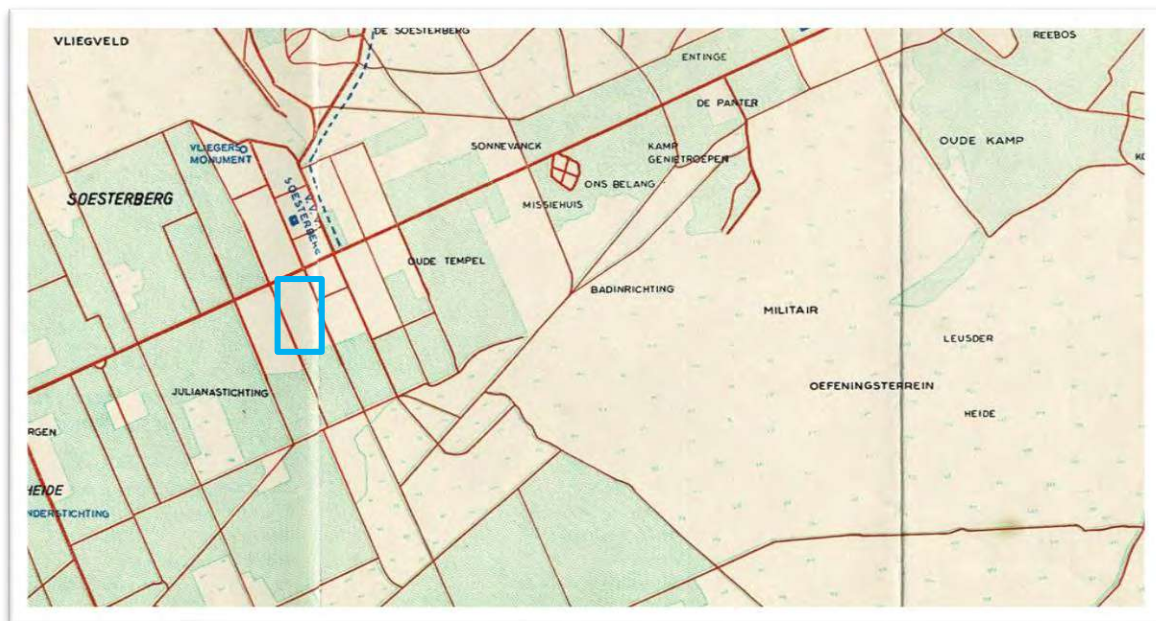
Datum	Gebeurtenis/omschrijving	Bron	Relevant voor onderzoeksgebied
12 mei 1940	'Nederlandse soldaten ontdoen bij smederij Nout op de Rademakersraat de leeuw van hun helm, blijkbaar ketsen de kogels niet op het embleem af maar zorgen juist dat deze door de helm gaan.'	Soesterberg in oorlogstijd, pagina 36.	Nee, geen relevante oorlogshandeling.
15 mei 1940	'Binnenkomst van de Duitse troepen in Soesterberg, via de Rademakerstraat en Banningstraat trekken ze naar het vliegveld....'	Soesterberg in oorlogstijd, pagina 39.	Nee, geen relevante oorlogshandeling.
Augustus 1940	Op diverse plaatsen in het dorp zijn geschutsofstellingen van FLAK gemaakt. In het bos achter Groot Sterrenburg zijn er twee, de voorsta ca 100 m vanaf het begin van de Schoolweg en de achterste een stuk verderop. Deze zijn in de grond ingegraven.	Soesterberg in oorlogstijd, pagina 56.	Nee, betreft hier de Schoolweg en niet de Verlengde Schoolweg
1 augustus 1940	'De Zeister Courant meldt dat er bij de Verlengde Postweg een overdekte schuilloopgraaf wordt aangelegd die 40 meter lang is en plek biedt aan 200 personen.'	Soesterberg in oorlogstijd, pagina 57.	Onbekend, exacte locatie schuilloopgraaf niet bekend.
12 oktober 1940	'Fliegerhorst Soesterberg levert gevaar op voor heel de gemeente Soest Op 12 oktober 1940 komt een Duits toestel neer op de Schoolweg .'	Soest onder vuur, pagina 23.	Nee, betreft hier de Schoolweg en niet de Verlengde Schoolweg
26 oktober 1940	'Aanleg van meer schuilkelders in het dorp, o.a. ten oosten van de Van Maarenstraat , vóór de RK School en bij het kolenpark S. van Leeuwen.'	Soesterberg in oorlogstijd, pagina 64.	Nee, buiten het onderzoeksgebied.
15 november 1940	'Wellington bommenwerper boven Soesterberg zo hevig beschoten, dat de bemanning de bommen ongericht uitgooit om snel weg te kunnen. Er ontploft een bom vlakbij het zandgat van Geb. Tammer en een paar komen neer in het bos achter Groot Sterrenburg. Brandbommen komen neer Schoolweg 10 .'	Soesterberg in oorlogstijd, pagina 69.	Nee, betreft hier de Schoolweg en niet de Verlengde Schoolweg
18 april 1941	'Geweldige explosies op de middag van 18 april 1941. Die dag vliegen de munitiedepots op de Leusderheide een voor een in brand. Het KNMI registreert 147 zware ontploffingen. De dreunen zijn tot ver buiten de provinciegrenzen te horen. Driehonderd ton explosieven gaan verloren. Dertien Wehrmachtsoldaten en een Nederlander vinden de dood. De Stichtse Margarinefabriek en twee villa's langs de Amersfoortsestraat storten in. Ook woningen in de Soesterbergse wijk Ons Belang raken beschadigd. Het dorp wordt gedeeltelijk ontruimd...Oud adjudant A. Bakker maakt van de verwarring gebruik. Hij brengt vernielingen aan in de verlaten ondergrondse telefoonpost van de	Soest onder vuur, pagina 25.	Onbekend, exacte aanduiding ontbreekt. (zie figuren 7 en 8 voor ligging van de Leusderheide, het dorp Soesterberg en vliegveld Soesterberg)

Datum	Gebeurtenis/omschrijving	Bron	Relevant voor onderzoeksgebied
	Flaktoren bij Weerdesteijn. ... Het gerucht over sabotage verspreidt zich als een lopend vuurtje. Kletspraat. Een Duitse eenheid die op de hei met lichtkogels oefende, heeft namelijk de brand veroorzaakt. De schilders in het dorp hebben dagen werk om overal nieuwe ruiten in te zetten.'		
8 maart 1944	'Woensdag 8 maart 1944 laten geallieerde bommenwerpers tweemaal een dodelijke last op Soesterberg neerkomen. Om 11.20 uur werpen 47 Martin B26 Marauders van de USAF vanaf 12.000 voet 65 ton brisantbommen af. Enkele Storchs en lesvliegtuigen gaan verloren. De meeste bommen komen terecht op Den Dolder en Bosch en Duin. Op het terrein van de Willem Arntz Hoeve komen drie mensen om het leven. 's Middags nog een bombardement, 73 Marauders. Honderd ton splinter en brandbommen.... De startbanen lijken gatenkazen. Enkele hallen liggen in puin. Ook de Du Moulinkazerne is geraakt. Een voltreffer heeft de spoorlijn afgesneden. De Flakstelling ernaast is inklaar geraakt. Enorme schade ook in het dorp Soesterberg.' 'In het dorp Soesterberg valt geen enkele bom, maar er komen wel enige bommenrekken naar beneden. Bij W. Gijtenbeek aan de Kampweg komt zo'n rek terecht precies tussen het huis en de schuur. Bij 't Zwaantje gaat een rek dwars door het dak van de garage.'	Soest onder vuur, pagina 80. Soesterberg in oorlogstijd, pagina 172.	Onbekend, exacte aanduiding ontbreekt. Onbekend, exacte aanduiding ontbreekt.
15 augustus 1944	'Op deze dag van Maria Hemelvaart daalt uit een strakblauwe hemel een bommenregen neer op de Fliegerhorst en zijn omgeving. Honderdwintig geallieerde bommenwerpers voeren een geconcentreerde aanval uit.....De toegebrachte schade in De Dolder, Soesterberg en Bosch en Duin is groot. Nieuwe aanvallen volgen. De hele omgeving loopt gevaar.' 'Ook dit keer komt het dorp Soesterberg er wondergoed vanaf. Op de Luit. Koppenlaan gaan bij onder andere M. de Bruin en W. Stemering kogels of scherven door de ruiten en het dak. Aan de Schoolweg vallen enige bommen.'	Soest onder vuur, pagina 81. Soesterberg in oorlogstijd, pagina 195.	Onbekend, exacte aanduiding ontbreekt. Onbekend, exacte aanduiding ontbreekt.
3 september 1944	'3 september 1944: om halfzes opnieuw het luchtalarm. Met een legermacht aan vliegtuigen bombarderen de geallieerden het vliegveld kort en klein. Er vallen drie doden in Soesterberg . Van de Belt, zijn vrouw en schoonmoeder. Terwijl de gewond geraakte zoon en dochter worden geholpen, proberen onverlaten spullen uit de zwaarbeschadigde woning te ontvreemden.'	Soest onder vuur, pagina 81.	Onbekend, exacte aanduiding ontbreekt.

Datum	Gebeurtenis/omschrijving	Bron	Relevant voor onderzoeksgebied
	‘Tegen 17 uur zien sommige mensen een vliegtuig dat met behulp van rook een grote cirkel boven het vliegveld trekt...Terwijl de voetbalenthousiasten net op weg zijn naar huis, doemen om ca. 17.15 uur plotseling over de 100 bommenwerpers van de RAF op en breekt boven Soesterberg nogmaals de hel los....Een bommenwerper raakt uit koers en laat vliegend in oostelijke richting een serie van 10 bommen in bijna rechte lijn over het centrum van Soesterberg vallen.[...] terwijl nog 5 exemplaren neerkomen respectievelijk achter de schuur van Nellysteijn, op de schuur van het huis van Pichot (‘Heidewijk’), in de tuin van deze villa, vlak tegen de Amersfoortschestraat en op deze straat zelf....Daar wordt de ‘Bieenhof’ op de Amersfoortschestraat 43 getroffen, waar op dit moment de familie Van de Belt woont. Van het huis blijft vrijwel niets over.’	Soesterberg in oorlogstijd, pagina 200.	Onbekend, het is niet bekend of de aanduiding ‘centrum van Soesterberg’ ook voor het onderzoeksgebied geldt.
17 april 1945	‘Op alle mogelijke manieren proberen de Duitsers de doorstoot van de geallieerden te voorkomen. In het dorp Soesterberg werpen zij barricades op. Met tientallen omgezaagde bomen versperren zij de weg naar Amersfoort. Ook dwingen zij burgers drie tankversperringen de bouwen op de toegangswegen.’	Soest onder vuur, pagina 119.	Onbekend, exacte aanduiding tankversperringen ontbreekt.
20 april 1945	‘Midden op de viersprong Rademakerstraat , Banningstraat, Amersfoortschestraat en Kampweg is bij het fietspad een groot gat gegraven. Hier worden overgebleven luchtmijnen in geplaatst, die onder het wegdek komen te liggen.’	Soesterberg in oorlogstijd, pagina 245.	Nee, buiten onderzoeksgebied.

Figuur 9: Plattegrond van het dorp Soesterberg (zie rode pijl), het vliegveld (groene pijl) en de Leusderheide (paarse pijl). Het onderzoeksgebied ligt binnen het lichtblauwe kader. Bron: Historische Vereniging Soesterberg.

Figuur 10: Plattegrond van omgeving Soesterberg. Het onderzoeksgebied ligt binnen het lichtblauwe kader. Bron: Historische Vereniging Soesterberg.

2.5 Gebeurtenissen afkomstig uit geraadpleegde archieven

Voor het vooronderzoek zijn diverse archiefstukken uit binnen- en buitenland geraadpleegd. Hieronder worden de relevante archiefstukken inzake oorlogshandelingen in of in directe nabijheid van het onderzoeksgebied weergegeven. In bijlage 1 zijn alle geraadpleegde archiefstukken vermeld.

Gemeentearchief Soest

In het gemeentearchief is gezocht naar stukken van de luchtbeschermingsdienst, rapporten betreffende schade die is ontstaan door oorlogshandelingen, naoorlogse ruimingen van explosieven (ontplobbare oorlogsresten) en dag- en nachtrapporten van de gemeentepolitie. De volgende relevante gebeurtenissen zijn daar aangetroffen:

Datum	Gebeurtenis/omschrijving	Bron: toegangsnummer, inventarisnummer en titel	Relevant voor onderzoeksgebied
18 april 1941	Glasschade aan de Rademakerstraat als gevolg van explosie 18 april 1941 Glasschade aan de Verlengde Postweg als gevolg van de explosie van 18 april 1941. Ook schade aan dakpannen.	0911 Gemeentebestuur Soest <i>2697 Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, R</i> <i>2700 Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, Ver-Z</i>	Ja, mogelijk. [IND_410418]
08 maart 1944	Schade aan woningen door bombardement 8 maart 1944: de Kampweg, de Van Maarenstraat en de Verlengde Postweg . Schade betreft: glasschade, reparatie aan daken en (dak)pannen Diverse lijsten met schade van het bombardement van 8 maart 1944: de Rademakerstraat, de Verlengde Schoolweg en de Verlengde Postweg Ook schade aan de Verlengde Postweg als gevolg van bombardement van 8 maart 1944. 'Meldt Brig. De Raadt dat bij het bombardement van hedenmiddag te Soesterberg 44 zwaar gewonden zijn...'	0911 Gemeentebestuur Soest <i>1834 Stukken betreffende herstel van oorlogsschade van woningen van woningbouwvereniging Sint Joseph</i> <i>2687 Stukken betreffende het doen van opgaven van schade aan onroerende goederen in de gemeente Soest, ontstaan als gevolg van oorlogsgeweld, aan diverse instanties</i> <i>2700 Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, Ver-Z</i> 0912 Gemeentepolitie Soest <i>92 Dagrappporten en nachtrapporten 1944 (8/9 maart 1944)</i>	Ja, mogelijk. [IND_440308]

Het Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse Ontplobbare Oorlogsresten schrijft verder voor dat de stukken van de gemeentelijke luchtbeschermingsdienst dienen te worden geraadpleegd. Deze zijn geraadpleegd door IDDS, maar hebben specifiek voor het onderzoeksgebied geen bijzonderheden opgeleverd.

Provinciaal Archief Utrecht

In deze archieven is gezocht naar stukken van het Militair Gezag van de provincie Utrecht. Daarnaast zijn archiefstukken van de Commissaris der Koningin van de provincie Utrecht geraadpleegd waarin informatie is te vinden over luchtaanvallen en bombardementen.

Datum	Gebeurtenis/omschrijving	Bron: toegangsnummer, inventarisnummer en titel	Relevant voor onderzoeksgebied
2 augustus 1940	2 voltreffers op Soesterberg	1202 Commissaris der Koningin in de Provincie Utrecht <i>235 Meldingen van burgemeesters in de provincie van in de gemeente plaatsgevonden luchtaanvallen en andere gebeurtenissen welk direct verband houden met de oorlogshandelingen, 1940 mei-juli</i>	Onbekend, exacte aanduiding ontbreekt.
16 november 1940	'Zooals de Hr. Burgemeester U reeds heeft medegedeeld is er op 16 Nov. wederom een luchtaanval op Soesterberg geweest...'	1202 Commissaris der Koningin in de Provincie Utrecht <i>235 Meldingen van burgemeesters in de provincie van in de gemeente plaatsgevonden luchtaanvallen en andere gebeurtenissen welk direct verband houden met de oorlogshandelingen, 1940 mei-juli</i>	Onbekend, exacte aanduiding ontbreekt.
17 november 1940	'In vervolg op telegram van 16 November deel ik U mede dat heden om 2.32 een tijdbom te Soesterberg ontplofte zonder persoonlijke of materiële schade aan te richten. Verschillende onontpofte tijdbommen zijn nog gevonden, waardoor verschillende huizen zijn ontruimd.'	1202 Commissaris der Koningin in de Provincie Utrecht <i>235 Meldingen van burgemeesters in de provincie van in de gemeente plaatsgevonden luchtaanvallen en andere gebeurtenissen welk direct verband houden met de oorlogshandelingen, 1940 mei-juli</i>	Onbekend, exacte aanduiding ontbreekt.
14 juni 1945	Afschrift militair commissaris Utrecht Oost, 14 juni 1945: 'tot nu toe zijn geen mijnen enz. gevonden in de gemeenten:..... Soest'	1136 Militair gezag in de provincie Utrecht <i>207 Correspondentie over het melden van de ligplaatsen van landmijnen en andere onontpofte projectielen</i>	Onbekend, exacte aanduiding ontbreekt.

Nationaal Archief (NA) Den Haag

Uit het Nationaal Archief zijn archiefstukken geraadpleegd van het Militair Gezag, van de Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen en van de Commissaris der Koningin van de provincie Utrecht, waarin informatie is te vinden over luchtaanvallen en bombardementen. Deze archiefstukken zijn sinds najaar 2020 digitaal in bezit van IDDS Explosieven B.V. Er zijn voor het dorp Soesterberg de volgende aanwijzingen gevonden:

Datum	Gebeurtenis/omschrijving	Bron: toegangsnummer, inventarisnummer en titel	Relevant voor onderzoeksgebied
2 augustus 1940	'[...] luchtaanval Soesterberg . [...] Geen materiële schade. Plaats waar bom gevallen is vliegveld.'	2.04.53.15 Inventaris van het archief van de Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen Ingekomen stukken van de commissaris van de koningin van Zuid-Holland Nummer 42	Nee, buiten het onderzoeksgebied.

Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD) te Amsterdam

Het NIOD is door IDDS Explosieven B.V. bezocht, alwaar collectie 216k van het Departement van Justitie en collectie 077 *Generalkommissariat für das Sicherheitswesen – Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West* in de studiezaal zijn geraadpleegd. Collectie 216k bevat processen-verbaal met betrekking tot bombardementen en andere zaken gerelateerd aan de luchtoorlog boven Nederland. Het *Generalkommissariat für das Sicherheitswesen* bevat een relatief compleet overzicht van luchtaanvallen op Nederlands grondgebied in de periode 1940-1941. Omdat er veel oorlogshandelingen en aanvallen betrekking hebben op vliegveld Soesterberg, is met name gekeken naar het onderzoeksgebied. Hiervoor zijn geen bijzonderheden aangetroffen.

Ook zijn stukken van de Groep Albrecht bestudeerd. De Groep Albrecht was een van de belangrijkste groepen voor het verzamelen van militaire inlichtingen die ten tijde van de Tweede Wereldoorlog in Nederland actief was. Voor het dorp Soesterberg is onderstaande informatie aangetroffen.

Datum	Gebeurtenis/omschrijving	Bron: toegangsnummer, inventarisnummer en titel	Relevant voor onderzoeksgebied
25 april 1945	'Weg naar Amersfoort versperd tussen Het Zwaantje ⁶ en Ons Belang. [Pom]versperring. Ook is er met 4 bommen een geul in de weg gemaakt, waarbij de waterleidingbuis is gesprongen. Het voorgenomen opblazen van het plein bij het Zwaantje is nu niet uitgevoerd. Dit werk verricht door soldaten, die het gereedschap in het dorp moesten lenen. Flak langs de spoorbaan gedeeltelijk en op de Leusderheide geheel verdwenen.'	190a Groep Albrecht 49 <i>Rapporten, berichten, kaarten en schetsen, afkomstig van de diverse sectoren van de groep Albrecht, Provincie Utrecht, diverse steden en dorpen (vervolg)</i>	Nee, buiten het onderzoeksgebied.

⁶ Restaurant Het Zwaantje lag op de hoek Rademakerstraat – Banningstraat, op circa 350 meter van het onderzoeksgebied.

Semi-Statistisch Informatiebeheer (SIB) en Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD)

Het SIB te Rijswijk beheert onder andere de ruimrapporten van de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD). IDDS Explosieven B.V. heeft uitgebreid onderzoek gedaan in deze collectie, waarbij meer dan 100 van deze ruimrapporten zijn opgevraagd. De meeste ruimrapporten verwijzen naar gevonden ontplofbare oorlogsresten (explosieven) op vliegveld (ook wel vliegveld genoemd) Soesterberg, de kazernes in de buurt of de Leuserheide. Er is specifiek gezocht naar de straatnamen Van Angerenstraat en Plesmanstraat. Daaruit zijn de volgende resultaten gekomen:

UO. nr.	Jaar	Ligplaats Explosief	Plaats	Aangetroffen OO	Relevant onderzoeksgebied
19732300	1973	Buro, maar adres melder is Plesmanstraat 1	Soesterberg	Een mortiergranaat	Niet bekend, exacte vindplaats niet bekend

Naast de ruimrapporten beheert de EODD zelf de mijnenveldkaarten waarop de diverse mijnenvelden staan vermeld die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Nederland hebben gelegen. IDDS Explosieven B.V. heeft navraag gedaan bij de EODD inzake mijnenvelden te Soesterberg. Er waren in de nabijheid geen mijnenvelden te zien.⁷ Volgens het Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse Ontplofbare Oorlogsresten moet worden geraadpleegd de collectie van de Mijn- en Munitieopruimingsdienst (MMOD), waarin de ruiming in de periode 1945-1947 zijn ontsloten. Bij eerdere navraag over de inzagemogelijkheden van deze collectie bij het SIB werd IDDS Explosieven B.V. doorverwezen naar de EODD zelf.⁸ Helaas is de EODD niet op dit verzoek tot informatie ingegaan en zal het ontbreken van de collectie van de MMOD in dit onderzoek als leemte in kennis worden opgenomen.

Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) Den Haag

Bij het NIMH zijn de collecties 409 en 575 online geraadpleegd. De collectie 409 bestaat uit gevechtsverslagen en rapporten die geschreven zijn om de oorlogshandelingen in de Meidagen van 1940 te beschrijven. De collectie 575 is geraadpleegd omdat hierin stukken te vinden zijn inzake Duitse verdedigingswerken.

Datum	Gebeurtenis/omschrijving	Bron: toegangsnummer, inventarisnummer en titel	Relevant voor onderzoeksgebied
11-05-1940	'Overdag viel boven het gebied van de Luchtverdedigingsgroep Soesterberg een aanmerkelijk geringere activiteit te constateren dan den voorgaanden dag.'	409 Gevechtsverslagen en -rapporten mei 1940 446103 <i>Dagboek van de commandant van de luchtdoelverdedigingsgroep Soesterberg tevens commandant van de 12e batterij luchtdoelartillerie kapitein J.A. van den Anel</i>	Onbekend, exacte aanduiding ontbreekt.
15-08-1944	Op een kaart worden de gebieden aangegeven alwaar bommen zijn neergekomen. Bombardement buiten het dorp Soesterberg .	575 Bureau Inlichtingen/ Duitse verdedigingswerken 212 <i>Rapport betreffende de resultaten van het bombardement op vliegveld Soesterberg op 15 augustus 1944, waarbij vier doden vielen onder de burgerbevolking van Den Dolder, 30-08-1944</i>	Nee, bombardement buiten het dorp Soesterberg.

⁷ E-mailcorrespondentie tussen IDDS Explosieven B.V. en de Explosieven Opruimingsdienst Defensie, d.d. 18 en 22 november 2021.

⁸ E-mailcorrespondentie tussen IDDS Explosieven B.V. en het Semi-Statistisch Informatiebeheer, d.d. 16-17 februari 2021.

The National Archives Londen

Enkele publicaties en eerder uitgevoerde vooronderzoeken voor Soesterberg bieden een eerste aanwijzing of er Britse luchtaanvallen en bombardementen in of in nabijheid van het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden en zo ja, op welke datum. De onderstaande publicaties en bijbehorende documenten zijn geraadpleegd:

- Martin Middlebrook en Chris Everitt, *the Bomber Command War Diaries (1995)*; vier resultaten voor zoekterm 'Soesterberg':
 - o 14/15 november 1940: vliegvelden Schiphol en Soesterberg worden aangevallen door Britse toestellen.
 - o 27/28 december 1941: Blenheim toestellen van Squadron No. 82 vallen vliegveld Soesterberg aan, waarbij bommen worden afgeworpen en twee Duitse bommenwerpers in de lucht worden beschoten.
 - o 17/18 januari 1942: twee geallieerde vliegtuigen vallen vliegveld Soesterberg aan.
 - o 14/15 april 1942: vijf Blenheim toestellen vallen vliegveld Soesterberg aan.
- *En nooit was het stil*; meerdere resultaten voor zoekterm 'Soesterberg', hierbij komen de volgende bombardementen als voornaamste bombardementen naar voren:
 - o 8 maart 1944: Amerikaanse bommenwerpers bestoken het vliegveld Soesterberg en krijgen hierbij ondersteuning van acht Squadrons Spitfires;
 - o 15 augustus 1944: vliegtuigen van de 8th Air Force krijgen opdracht om vliegvelden in Nederland te bombarderen. Britse toestellen krijgen opdracht om te escorteren.
 - o 3 september 1944: in totaal worden 680 bommenwerpers door Bomber Command uitgestuurd, waarbij 105 Halifax en 9 Lancaster toestellen naar Soesterberg vliegen. Het doel is om de startbanen onklaar te maken.

Op basis van bovenstaande publicaties en de eerder uitgevoerde vooronderzoeken naar ontplofbare oorlogsresten binnen Soesterberg is getracht te achterhalen welke Britse *Squadrons* betrokken zijn geweest bij de luchtaanvallen. Hier is onder andere binnen documenten behorende bij de *Royal Air Force Second Tactical Air Force (2TAF)*, *Royal Air Force Bomber Command*, *Royal Air Force Fighter Command* en *Royal Air Force Coastal Command* gezocht naar de aanvalsdag. *Bomber Command* en *Fighter Command* zijn daarbij minder geschikte bronnen gebleken, daar de relevante administratie alleen de operationele inzet nauwgezet bijhield: hoeveel vliegtuigen waar werden ingezet en wat de totale tonnage van afgeworpen munitie was. *Coastal Command* was het maritiem georiënteerde onderdeel van de *Royal Air Force*, belast met langeafstand verkenningsmissies, reddingsoperaties op zee en acties tegen de Duitse U-Boot onderzeeërs. Verder werden de vliegtuigsquadrons van *Coastal Command* ingezet tegen vijandelijke scheepvaart en vielen aanvallen uit op doelen langs de kustlijn. Overwegende dat de ligging van het onderzoeksgebied landinwaarts is en dat er geen aanwijzingen zijn in het bestudeerde bronmateriaal dat vliegtuigsquadrons ressorterende onder het *Coastal Command* betrokken waren bij oorlogshandelingen in of nabij het onderzoeksgebied, is deze collectie niet verder geraadpleegd.

IDDS Explosieven B.V. heeft op basis van alle bovenstaande bronnen diverse *Operation Record Books* van The National Archives geraadpleegd om relevante gebeurtenissen voor het onderzoeksgebied of directe nabijheid daarvan te duiden.

Datum	Gebeurtenis/omschrijving	Bron	Relevant voor onderzoeksgebied
27 december 1941	Zes Blenheim toestellen van SQ No. 82 vallen vliegveld Soesterberg aan. 'Several hits' werden	AIR-27-681-51 en AIR-27-	Nee, buiten het onderzoeksgebied.

Datum	Gebeurtenis/omschrijving	Bron	Relevant voor onderzoeksgebied
	waargenomen op de startbaan.	681-52	
8 maart 1944	Ondersteuning van Spitfires bij de Amerikaanse aanval op vliegveld Soesterberg. Door de piloten wordt veel luchtafweergeschut ervaren/gemeld.	AIR-27-1729-5 en AIR-27-1729-6	Onbekend, exacte locaties FLAK niet beken.
15 augustus 1944	Aanvallen op vliegveld Soesterberg door Lancaster toestellen van Squadron No. 428. Uit de bommenlast blijkt dat er diverse ontstekingsinrichtingen op de vliegtuigbommen is gebruikt (schokbuis en tijdsvertraging)	AIR-27-1850-15 en AIR-27-1850-16	Nee, aanval op vliegveld (geen meldingen dat dorp geraakt wordt)
3 september 1944	Vliegtuigen van o.a. Squadron No. 640 vallen het vliegveld te Soesterberg aan. Er werd weinig luchtafweergeschut gemeld. Uit het ORB komt naar voren: <i>'All aircraft were able to make a good run up to the Target. The Red Markers were well placed a little to the [M]ast centre of the airfield. Bombing was well concentrated.'</i>	AIR-27-2157-18	Nee, aanval op vliegveld wordt als succesvol gezien

DATE	AIRCRAFT TYPE & NUMBER	CREW	DUTY	TIME		DETAILS OF SORTIE OR FLIGHT	RE
				UP	DOWN		
Dec. 27	V 6138 Y	W/C Roe Sgt Arding Sgt Farrell	Soesterburg Aerodrome	1730	2000	These six aircraft were detailed to attack Soesterburg Aerodrome, which was successfully carried out with the exception of aircraft "D" which as an alternative bombed a bridge over a canal at Utrecht. Several hits were observed on the runways and possibly on enemy aircraft on the ground. Searchlights were also doused by M/G fire. Encounters with enemy aircraft were made by the following aircraft :- "Y" Attacked T/E E/A head on, 300 rmds: by front gun and 2 bursts by A/G. Tracer seen to enter fuselage of E/A which was probably damaged. "D" Aircraft followed for 4 mins. by unidentified E/A which did not attack. "H" Aircraft followed by unidentified E/A. The A/G opened fire and pilot dived to 700ft. and evaded. Soesterburg Aerodrome 1950 hrs. 1800' aircraft attacked T/E E/A circling but results unobserved. Moderate light flak was encountered and one Enemy Signal cartridge was successfully used when caught by S/L which doused.	
	X 5769 F	P/O McDonald P/O Berrington P/O Attenborough		1739	2055		
	V 6374 J	Sgt Stower Sgt Fraser Sgt Keefe		1749	2038		
	V 6025 T	S/L Gibbs P/O Cleaver P/S Rennie		1759	2031		
	Z 7415 H	Sgt Sandilands Sgt Brown Sgt Webb		1810	2100		
	V 6226 D	P/O Metherell P/O Graff P/O Carter		1819	2100		

Figuur 11: Verslag uit de Operation Record Books van de aanval op 27 december 1941. Bron: National Archives.

8.3.44.	The Wing, led by Capt. Ryg, took off at 1000 hrs. to act as Close Escort, 2nd Attack, in Ramrod 637. The operation was carried out according to plan. The bombing results appeared good. No e/a were seen, but moderate, heavy flak was experienced from Soesterberg. All returned safely to base at 1210 hrs. At 1545 hrs. the Wing, led by Lt. Col. Birksted, took off to act as Close Escort, 1st Attack, in Ramrod 640. The bombers were escorted to the target and back to the Dutch coast. Owing to the bombers constantly changing course, the Beehive was 8 minutes late over the target. On account of petrol shortage the Wing left the bombers over the Dutch coast on way out. Soon after turning away from target 8-12 P.W. 190's attacked from 6 o'clock above, then dived inland making engagement impossible. Sgt. Hilland, of this Squadron, was seen to be hit. Some pilots report having seen parachute; others a/c crashing on the ground. Intense, heavy flak was aimed at bombers in the target area. The Squadron landed at North Weald at 1750 hrs.
---------	--

Figuur 12: Verslag uit de Operation Record Books van de aanval op 8 maart 1944. Bron: National Archives.

FOR THE MONTH OF AUGUST 1944							
DATE	AIRCRAFT TYPE & NUMBER	CREW	DUTY	TIME		DETAILS OF SORTIE OR FLIGHT	REFERENCE
				Up	Down		
15th	LANCASHIRE X	3,0752 R/O HALL, W.A. - F	CONTROLLER	0947	1021	Primary at 1808 hrs 15000 ft. 030 deg. 160 LAD. Visibility excellent - pinpointed way to target by lake, railways and main. Overlaid the main and main runway in 1/10. 10 heard instructions to bomb far edge of main which was had down. main and fire seen in 1/10 - well concentrated attack.	
		3,0699 R/O BROWN, J.A. - R					
		3,0677 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0655 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0633 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0611 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0589 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0567 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0545 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0523 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0501 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0479 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0457 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0435 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0413 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0391 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0369 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0347 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0325 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0303 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0281 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0259 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0237 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0215 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0193 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0171 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0149 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0127 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0105 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0083 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0061 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0039 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0017 R/O BROWN, J.A. - A/B					
		3,0000 R/O BROWN, J.A. - A/B					

Figuur 13: Verslag uit de Operation Record Books van de aanval op 15 augustus 1944. Bron: National Archives.

SUMMARY OF OPERATIONS CARRIED OUT ON THE DAY OF THE 3RD SEPTEMBER 1944.							
OPERATIONS ORDER NO. 790							
TARGET: SOESTERBEEK. The effort was made by a total of 100 aircraft, with 13 Squadron aircraft taking part. A, B, C, D, E, F, H, I, O, S, V, W, Y, Z. Time over target for Squadron aircraft was 17.32 to 17.34.							
BOMB LOAD All aircraft carried 3 x 1000 ANK 65 TD .025, 6 x 1000 ANK 79 TD .025, 4 x 500 GP TD .025							
WEATHER Fair in Target Area. 1/10 well broken cloud at 3,000 ft. Good visibility.							
MANNER OF ATTACK. All aircraft were able to make a good run up to the Target. The Red Markers were well placed a little to the East of the centre of the airfield. Bombing was well concentrated and the crews are confident of the success of the attack. The Master Bomber was also enthusiastic. No fighters, very little flak. All aircraft attempted photography.							
1944	HALIFAX III						
1.	WL 394	"A"	P/O. Spencer, S.H. Pilot & Captain P/O. Dorman, J. A/B P/O. Craft, E.W. NAV. Sgt. Barr, C.P. W/OP.AG Sgt. Tomper, E. S/G Sgt. Reynolds, R.G. W/AG Sgt. Roberts, T.W. P/ENG.	15.53	19.06	ATTACHED PRIMARY at 17.32 hrs. 16,500 ft. Heading 111. Bombed Red T.L.s. 7/10 along but as we were able to make a good run. Master Bomber said bomb beds, these were in the Eastern side of the field. Bombs seen on fire. An exceptionally successful attack.	
2.	WL 640	"C"	P/L. Heatherwick, P. Pilot & Captain P/O. Jellison, J.A.G. A/B P/O. McRae, J.E. NAV. Sgt. Dryburgh, R.E. W/OP.AG Sgt. Baird, A.S. S/G Sgt. Kilvington, L. W/AG Sgt. Davis, E. P/ENG.	15.59	19.26	ATTACHED PRIMARY at 17.32 hrs. 17,000 ft. Heading 106. Bombed Red T.L.s. 7/10 along. Bombed beds as ordered by Master Bomber. A very successful attack. Landed Spilsky. Starboard Outer Engine w/e.	

Figuur 14: Verslag uit de Operation Record Books van de aanval op 3 september 1944. Bron: National Archives.

		Sgt. Wilkins, A. W/AG. Sgt. Hooley, G.W. P/ENG.					
1.	WL 312	"T"	S/L. Woodhatch, H.A.M. Pilot & Captain P/O. Parson, W. A/B P/O. Trant, T.E. NAV. W.O. Hatch, G.F. W/OP.AG P/O. Gough, T. S/G P/O. Cunningham, J.E. W/AG P/O. Fredricks, A.A. P/ENG.	16.21	18.56	ATTACHED PRIMARY at 17.31 hrs. 17,000 ft. Heading 099. Bombed Red T.L.s. 7/10 along. Master Bomber gave instructions to bomb the main which were in the centre of the field. 2 fires seen. Attack appeared very successful.	

Figuur 15: Verslag uit de Operation Record Books van de aanval op 3 september 1944. Bron: National Archives.

The National Archives and Records Administration (NARA) Washington D.C.

Op basis van de geraadpleegde bronnen komt naar voren dat diverse bombardementen op vliegveld Soesterberg door Amerikaanse bommenwerpers is uitgevoerd. Daarnaast blijkt uit het boek over de Amerikaanse 8th Airforce dat Soesterberg doelwit was op:

- 17 maart 1944: Amerikaanse toestellen vallen vliegveld Soesterberg aan. Deze toestellen maken onderdeel uit van de 353ste Fighter Group;
- 30 maart 1944: P-47 Thunderbolt toestellen vallen vliegveld Soesterberg aan: *'This operation is also designated as FO 67FW 14 for the combined force of 74 P-47s from: 359FG and 361FG despatched to bomb and strafe the German airfields at Soesterburg and Eindhoven, Holland. There are no losses or claims in this element.'*⁹

Op basis van alle geraadpleegde stukken, heeft IDDS een zoekslag uitgevoerd in de online catalogus van The National Archives and Records Administration in Washington. De zoekterm 'Soesterberg' levert diverse resultaten op, waaronder een luchtfoto van het vliegveld en dorp Soesterberg na de aanval op 15 augustus 1944. Op de [foto](#) is voor het onderzoeksgebied geen schade waar te nemen, wel op het vliegveld.

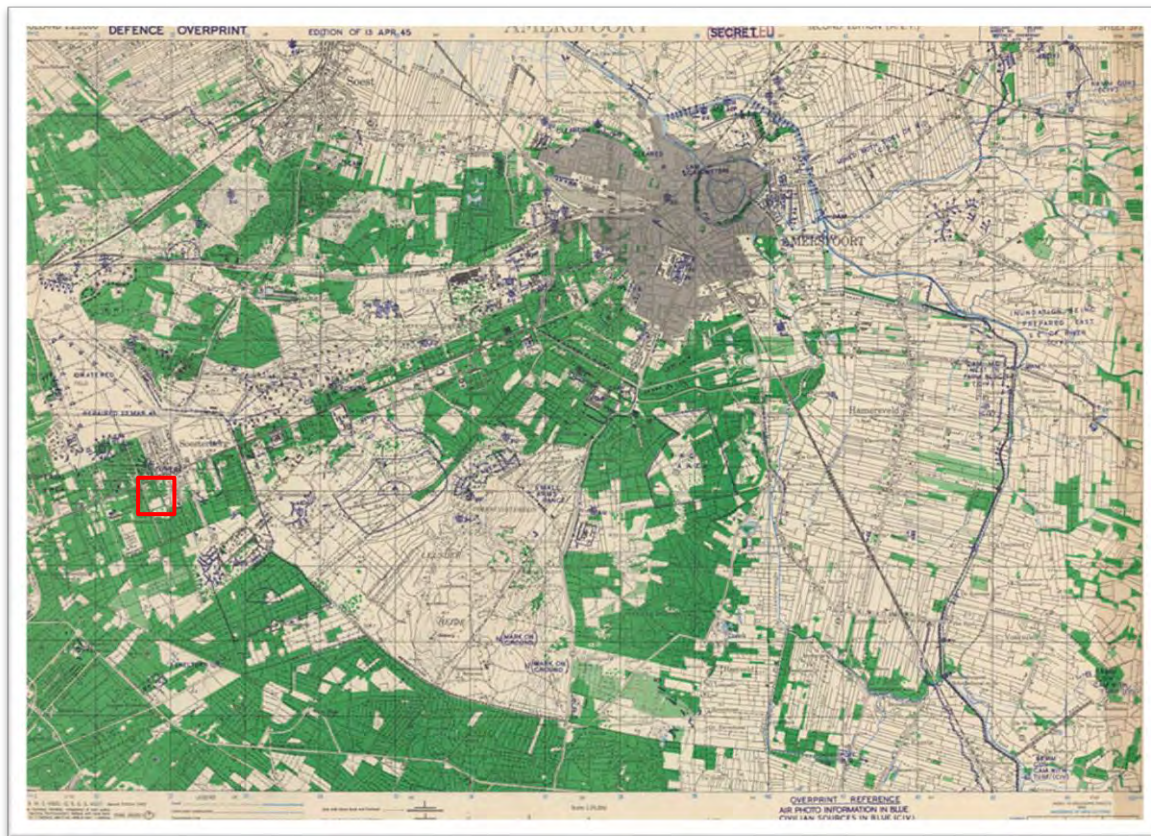
Figuur 16: Een luchtfoto van 16 augustus 1944 waarop het onderzoeksgebied (zie rode omkadering) te zien is. Er is geen schade waar te nemen.

Daarnaast zijn er diverse archiefstukken aangetroffen van vermiste vliegeniers of gevangen genomen Amerikaanse krijgsgevangenen (bemanningsleden vliegtuigen), maar deze informatie is voor dit onderzoek en voor het onderzoeksgebied niet relevant en zodoende ook niet meegenomen in deze rapportage.

⁹ <https://www.americanairmuseum.com/mission/845>

Library and Archives Canada (LAC)

De Library and Archives Canada beschikt over dagboeken van Canadese eenheden, maar ook militaire kaarten die door de geallieerden gebruikt zijn. Omdat Soesterberg pas na 5 mei 1945 bevrijd is en er tijdens de bevrijding geen gevechtshandelingen hebben plaatsgevonden, zijn er in de zogeheten *War Diaries* van de Canadese eenheden geen relevante zaken gevonden. Daarnaast maakten geallieerde vliegtuigen tijdens de Tweede Wereldoorlog duizenden vluchten over Nederland. Hierbij maakten de vliegers veel luchtfoto's (zie ook paragraaf 2.7). De informatie uit honderden luchtfoto's werd geïnterpreteerd en overgetekend op overlegvellen. Die overlegvellen legden de geallieerden over de stafkaart van het betreffende gebied. Op basis van de schetskaarten werden zo kaarten gedrukt waarop de bekende locaties van de Duitse verdedigingswerken in een gebied waren weergegeven. Deze noemde men ook wel de *defence overprints*. Op de *defence overprints* werd middels diverse symbolen ook aangegeven waar Duitse stellingen gesitueerd waren. IDDS Explosieven B.V. heeft een *defence overprint* van 13 april 1945 geraadpleegd waar het onderzoeksgebied op staat.¹⁰ Binnen het onderzoeksgebied zijn geen Duitse stellingen waar te nemen.¹¹

Figuur 17: Binnen het onderzoeksgebied (zie rode kader) zijn geen Duitse stellingen waar te nemen. Bron: LAC.

¹⁰ Library and Archives Canada, Cartographers Collection toegangsnummer: 5081981. Kaart: 377 Amersfoort, Holland (RG24M 1997-02033-5).

¹¹ IDDS heeft gekozen om de complete kaart af te beelden op deze pagina, daar de scan vanuit het archief een lage resolutie heeft, waardoor inzoomen op het onderzoeksgebied een slechte afbeelding oplevert.

Bundesarchiv- Militärarchiv (BaMa) Freiburg

In het BaMa zijn diverse stukken van het Duitse leger te raadplegen. In het kader van het historisch vooronderzoek naar ontplofbare oorlogsresten is een zeer bruikbare bron de collectie Ic 'Lageberichte' van de *Luftwaffenführungsstab*. Deze bevat meldingen over geallieerde bombardementen op Nederlands grondgebied in de periode 10 mei 1940 – 10 november 1941. IDDS heeft de volgende gegevens kunnen achterhalen:

Datum	Gebeurtenis/omschrijving	Bron	Relevant voor onderzoeksgebied
14/15 november 1940	'In den Luftgau Holland fanden zwischen 1855 und 0600 Uhr 72 Einflüge statt. Bombenabwürfe wurden bisher von 12 Stellen gemeldet, darunter von den Flugplätzen Schiphol und Soesterberg [...]'	RL2-II-220	Nee, aanval in nabijheid vliegveld maar geen schade gemeld.
15/16 november 1940	' Soesterberg . 3 Sprb. [sprengbommen]. Abwurf in unmittelbarer Nähe des Flugplatzes etwa 500 m. vom Hochturm der Flakkaserne. Geen Schaden'	RL2-II-220	Nee, buiten onderzoeksgebied.
16/17 november 1940	' Soesterberg . 2 Sprb. [sprengbommen]. Abwurf auf Fliegerhorst, kein Schaden.'	RL2-II-220	Nee, aanval op vliegveld.

Daarnaast zijn de zogeheten 'Wochenlageberichte' van de *Wehrmacht*-bevelhebber in Nederland in de periode 29 december 1941 – 31 oktober 1943 geraadpleegd. Deze wekelijkse berichten bevatten eveneens veel informatie over geallieerde luchtaanvallen en de effecten daarvan in een latere periode van de Tweede Wereldoorlog. Er zijn voldoende aanwijzingen te vinden van de bombardementen op vliegveld Soesterberg, maar er zijn geen directe verwijzingen naar het onderzoeksgebied of de directe omgeving daarvan aangetroffen. De complete lijst geraadpleegde archiefstukken is te vinden in bijlage 1.

The Ike Skelton Combined Arms Research Library (CARL) USA.

De Combined Arms Research Library in Fort Leavenworth, Kansas heeft een grote hoeveelheid kaartmateriaal en historische documenten van Amerikaanse eenheden die tijdens de Tweede Wereldoorlog opereerden. Voor vliegveld Soesterberg is onderstaande archiefstuk gevonden. Een rapport waaruit blijkt dat in G.A.F. (German Air Force = Luftwaffe) doorwerkt in december (jaartal onbekend) aan vliegveld Soesterberg inzake de opbouw. Voor het onderzoeksgebied is onderstaande niet van belang.

29. Forward Landing Grounds. At the end of December, the enemy began to show signs of renewed interest in certain "forward" landing grounds West of the Rhine, and also in Holland, which he had abandoned during the autumn retreats. By the beginning of January, reconnaissance showed that aircraft had begun to reappear on some hitherto unused fields and that rehabilitation work was in progress on others. The subsequent collapse of the enemy's Western offensive, and the opening of the Russian attack in the East, quickly finished this program. The need for additional accommodation, and in particular for advanced close-support bases, no longer existed. Work, however, was continued on certain fields (STRASSFELD, EUSKIRCHEN and GLADBACH in Germany and SOESTERBERG in Holland). At the present time less than 50% of the total airfields in Germany are in the hands of the G.A.F. The airfield situation is rapidly becoming extremely acute for the G.A.F. and it is expected that considerable losses can be inflicted by airfield attacks of Allied Air Forces.

Figuur 18: Ninth Air Force outline plan, Eclipse, April 1945. Bron: CARL.

2.6 Gebeurtenissen uit overige bronnen

Krantenberichten

IDDS Explosieven B.V. heeft de online krantendatabase Delpher geraadpleegd op 23 november 2021. In deze database zijn miljoenen gedigitaliseerde teksten uit Nederlandse kranten, boeken en tijdschriften beschikbaar. Er is gezocht op diverse zoektermen, maar met name op de straatnamen zoals deze tegenwoordig zijn. De zoekterm alleen 'Soesterberg' leverde teveel niet relevante resultaten op, zodoende is gezocht naar:

- 'Soesterberg bommen' (periode 1940-1945);
- 'Soesterberg explosieven' (periode 1940-1945);
- 'Soesterberg munitie' en 'granaat' (periode 1940-1945);
- 'Van Angerenstraat Soesterberg' (periode 1940-heden);
- 'Plesmanstraat Soesterberg' (periode 1940-heden);

De volgende relevante gebeurtenissen zijn daar aangetroffen:

Datum	Gebeurtenis/omschrijving	Bron	Relevant voor onderzoeksgebied
18 april 1941	'Het vliegveld Soesterberg is geheel veranderd en veel uitgestrekter dan vroeger. Gisteren is de R.A.F. (17 april) er geweest en de heide is in brand geraakt. Verder is er een geweldige ravage aangericht in het dorp dat thans ontruimd is.'	Soerabaijasch handelsblad (05-09-1941)	Nee, op basis van andere bronnen blijkt de brand op de Leusderheide geen effect te hebben gehad voor het onderzoeksgebied.
10 maart 1944	'Bij de aanval op Soesterberg is 3000 ton bommen afgeworpen' [NB: passage slaat verwijst naar bombardement van 8 maart 1944]	Telex (10-03-1944)	Nee, exacte locatie niet bekend.
3 april 1944	'Donderdag werden vliegvelden in Nederland (Eindhoven en Soesterberg), België en bij de Ned- Duitse grens gebombardeerd.'	Ick waeck : orgaan van de vrije pers (03-04-1944)	Nee, exacte locatie niet bekend.
5 september	'Zondag hebben zware bommenw.[er]pers van de R.A.F. 6 vlieg.[v]elden in ons land gebomb.[ar]deerd o.a. Soesterberg , Eindhoven [...]' [NB: passage slaat verwijst naar bombardement van 3 september 1944]	De nieuwsbode : orgaan van de vrije pers (05-09-1944)	Nee, exacte locatie niet bekend.

Daarnaast is het archief van Het Korps Hulpverleningsdienst geraadpleegd.¹² Deze dienst was niet alleen betrokken bij het ruimen van ontplofbare oorlogsresten in de naoorlogse periode tot 1959 maar leverde ook eerste levensbehoeften aan hulpbehoevenden. In dit archief zijn vele krantenknipsels te vinden waarin de werkzaamheden en activiteiten van het Korps worden beschreven en is daarom een nuttige bron voor eventuele (contra-)indicaties van de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten. IDDS Explosieven B.V. beschikt over foto's van hoge kwaliteit van elk krantenartikel en knipsel uit de relevante inventarisnummers. Er zijn geen relevante krantenartikelen in deze collecties gevonden met betrekking tot het onderzoeksgebied Van Angerenstraat en Plesmanstraat.

¹² Nationaal Archief, Den Haag, toegangsnummer 2.04.110, inventarisnummers 20, 21 en 22.

Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945 (SGLO)

De SGLO heeft in de loop der jaren een lijst samengesteld van alle vliegtuigcrashes in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog (1939-1945).¹³ Op basis van de raadpleging van de lijst met crashes is vastgesteld dat er 148 vliegtuigcrashes hebben plaatsgevonden in en rondom Soesterberg. Het merendeel van de crashes vond plaats op het vliegveld van Soesterberg. Daarom zijn hieronder alleen de meldingen van Soesterberg met uitzondering vliegveld meegenomen en die mogelijk relevant kunnen zijn voor het onderzoeksgebied:

Datum	Aanduiding crashlocatie	Type vliegtuig	Relevant voor onderzoeksgebied	Motivatie
21 november 1939	'Soesterberg'	Fokker D-XVII	niet bekend	aanduiding crashlocatie te summier
2 juli 1940	'Soesterberg (buurt van)'	Messerschmitt Bf 109	niet bekend	aanduiding crashlocatie te summier
15 juli 1940	'Near Soesterberg'	Messerschmitt Bf 109	niet bekend	aanduiding crashlocatie te summier
28 augustus 1940	'Soesterberg'	Messerschmitt Bf 109	niet bekend	aanduiding crashlocatie te summier
12 oktober 1940	'Crashed Schoolweg Soesterberg'	Junkers Ju 52	nee	buiten onderzoeksgebied
30 sep/ 1 okt 1941	'Crashed Amersfoortseweg Soesterberg'	Dornier Do 217	nee	buiten onderzoeksgebied
10/11 januari 1942	'Crashed Postweg / Schoolweg Soesterberg'	Blenheim IV	nee	buiten onderzoeksgebied
12 april 1942	'Crashed Amersfoortsestraat - Sportweg Soesterberg'	Dornier Do 217	nee	buiten onderzoeksgebied
18 april 1942	'Soesterberg'	Dornier Do 217	niet bekend	aanduiding crashlocatie te summier
30 april 1942	'Soesterberg'	Dornier Do 217	niet bekend	aanduiding crashlocatie te summier
19/20 mei 1942	'Crashed near Soesterberg'	Douglas Boston III	niet bekend	aanduiding crashlocatie te summier
16 oktober 1942	'Crashed near Soesterberg'	Dornier Do 217	niet bekend	aanduiding crashlocatie te summier
13/14 juli 1943	'Crashed near Soesterberg'	Dornier Do 217	niet bekend	aanduiding crashlocatie te summier
25/26 juli 1943	'Crashed e of Soesterberg'	Dornier Do 217	niet bekend	aanduiding crashlocatie te summier
26 juli 1943	'Soesterberg'	Messerschmitt Bf 109	niet bekend	aanduiding crashlocatie te summier
30 juli 1943	'Crashed near Soesterberg'	Messerschmitt Bf 109	niet bekend	aanduiding crashlocatie te summier
29/30 januari	'Soesterberg'	Junkers Ju 188	niet bekend	aanduiding

¹³ Verliesregister Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945

1944				crashlocatie te summier
16/17 juni 1944	'Crashed 200m from Soesterberg Airfield'	Junkers Ju 188	nee	buiten onderzoeksgebied

2.7 Luchtfoto interpretatie

Uit de geraadpleegde literatuur, archiefstukken en overige bronnen zijn diverse aanwijzingen naar voren gekomen die duiden op bombardementen en luchtaanvallen in nabijheid van het onderzoeksgebied. Er is gekozen voor een foto die het zogenaamde 'nulpunt' aangeeft: een vooroorlogse foto waarbij er nog geen sprake is van mogelijke oorlogshandelingen. Deze foto is uit 1939. Daarnaast heeft onderzoek in de literatuur en archiefstukken aangetoond dat er in 1944 een drietal grote bombardementen op het vliegveld Soesterberg zijn uitgevoerd. Hierbij is ook schade toegebracht aan het dorp Soesterberg. Zodoende is gekozen voor drie foto's uit 1944. Tenslotte is er gekozen voor een luchtfoto die tegen het einde van de Tweede Wereldoorlog is genomen. Deze foto is uit 1945. Er is gekeken naar drie instellingen die luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog in bezit hebben:

- Wageningen University & Research (WUR);
- Kadaster (KAD);
- National Collection of Aerial Photography (NCAP).

IDDS Explosieven B.V. heeft de websites van de bovenstaande instellingen geraadpleegd¹⁴ en gezocht naar geschikte foto's, waarbij naar helderheid, schaal en datum gekeken is. Het onderzoeksteam zoals vermeld onder paragraaf 1.6 heeft gezamenlijk de luchtfoto's geanalyseerd. Onderstaande foto's zijn aangeschaft, nader bestudeerd en middels QGIS gegeorefereerd (RD-coördinaten):

Datum luchtfoto	Archiefinstelling	Sortie ref.	Nummer	Schaal en kwaliteit	Waarnemingen/bijzonderheden
1939	WUR	-	1452	Schaal niet bekend; kwaliteit goed	De foto is genomen voor uitbreken oorlog Nederland.
17-04- 1943	WUR	D431	4106	Schaal: 1:23.000, kwaliteit matig	Er zijn op deze luchtfoto geen sporen van oorlogshandelingen in het onderzoeksgebied waargenomen.
20-07- 1944	NCAP, United Kingdom	US7/2410	8003	Schaal: 1:30.000, kwaliteit slecht	Er zijn op deze luchtfoto geen sporen van oorlogshandelingen in het onderzoeksgebied waargenomen.
16-08- 1944	NARA, Washington	US7/2989	4008	Schaal: 1:14.500, kwaliteit goed	Er zijn op deze luchtfoto geen sporen van oorlogshandelingen in het onderzoeksgebied waargenomen.
05-10- 1944	Kadaster	106G- 3226	3054	Schaal niet bekend, kwaliteit goed	Er zijn op deze luchtfoto geen sporen van oorlogshandelingen in het onderzoeksgebied waargenomen.
13-04- 1945	Kadaster	16-2058	4012	Schaal niet bekend; kwaliteit goed	Er zijn op deze luchtfoto geen sporen van oorlogshandelingen in het onderzoeksgebied waargenomen.

¹⁴ WUR, KAD en NCAP

Figuur 19: Een luchtfoto uit 1939 met daarop het onderzoeksgebied. De foto is voor de oorlog genomen en zodoende is er nog geen schade waarneembaar. Bron: WUR.

Figuur 20: Een luchtfoto van 17 april 1943. Bron: WUR.

Figuur 21: Een luchtfoto van juli 1944. Het onderzoeksgebied is nauwelijks te zien door de slechte kwaliteit van de foto. Bron: NCAP.

Figuur 22: Een luchtfoto van 16 augustus 1944, een dag na de aanval op de 15de. Schade is niet waar te nemen op de foto. Bron: NARA Washington.

Figuur 23: Een luchtfoto van 5 oktober 1944, een maand na de aanval op 3 september 1944. Er is geen schade binnen het onderzoeksgebied waar te nemen. Bron: Kadaster.

Figuur 24: Een luchtfoto van 13 april 1945. Binnen het onderzoeksgebied zijn geen bijzonderheden waar te nemen. Wel zijn er in nabijheid enkele Duitseloopgraven (zie rode pijl) te zien. Dit is op circa 200 meter van het onderzoeksgebied. Bron: Kadaster.

De luchtfoto's die geraadpleegd zijn en schade zouden moeten laten zien na de drie grote bombardementen van 8 maart, 15 augustus en 3 september 1944 laten voor het onderzoeksgebied geen bijzonderheden dan wel schade zien. Wel zijn er voldoende kraters en Duitse stellingen op en rondom het vliegveld waar te nemen (zie onderstaande), maar die zijn niet van invloed op het onderzoeksgebied.

Figuur 25: Luchtfoto van 13 april 1945 met daarop de schade aan het vliegveld (zie de witte vlekken aan bovenzijde) en de Duitse stellingen (zie rode pijlen). Bron: Kadaster.

2.8 Gebeurtenissenlijst en analyse

Uit de geraadpleegde literatuur, archiefstukken, luchtfoto's en overig bronmateriaal blijken er diverse indicaties aanwezig te zijn die doen vermoeden dat dat het onderzoeksgebied (of delen hiervan) mogelijk betrokken is (zijn) geweest bij oorlogshandelingen:

Datum	Gebeurtenis	Bronnen	IND-nummer
18 april 1941	Duitse munitiedepots op de Leusderheide vliegen in brand, met schade in het dorp Soesterberg als gevolg.		[IND_410418]
8 maart 1944	Geallieerd bombardement op vliegveld Soesterberg, waarbij ook woningen in het dorp getroffen worden.		[IND_440308]

IND_410418: Ontploffing Duitse munitiedepots op de Leusderheide

Diverse Duitse munitiedepots op de Leusderheide vliegen in brand, met grote explosies tot gevolg. Ruim driehonderd ton munitie gaat de lucht in. Hierbij wordt ook schade toegebracht aan het dorp Soesterberg, zo blijkt uit de diverse schaderapporten uit het gemeentearchief van Soest. De schade nabij het onderzoeksgebied aan de Van Maarenstraat, de Verlengde Postweg en de Rademakerstraat is echter beperkt tot glasschade en schade aan dakpannen. Deze schade is vermoedelijk toegebracht door de druk die bij het ontploffen van explosieven op de Leusderheide vrijgekomen is. Zware schade komt voor het onderzoeksgebied of de nabije omgeving daarvan in de geraadpleegde literatuur, archiefstukken en ander bronmateriaal niet naar voren.

Figuur 26: Gevolg grote brand op 18 april 1941 op de Leusderheide, waarbij Duitse munitieopslagplaatsen zijn ontploft. Een deel van de ontplofte Duitse bommen. Bron: Beeldbank NIMH.

IND_440308: Geallieerd bombardement vliegveld Soesterberg

Tot tweemaal toe wordt vliegveld Soesterberg op 8 maart 1944 door geallieerde bommen getroffen. Diverse woningen in Soesterberg raken als gevolg van het bombardement beschadigd. Het betreft woningen aan de Kampweg, de Van Maarenstraat en de Verlengde Postweg. Het gaat om glasschade en schade aan daken en (dak)pannen. Deze schade is vermoedelijk toegebracht door de druk die bij het ontploffen van explosieven in nabijheid van de genoemde straten vrijgekomen is. Zware schade door het bombardement van 8 maart 1944 komt voor het onderzoeksgebied of de directe omgeving daarvan in de geraadpleegde literatuur, archiefstukken en ander bronmateriaal niet naar voren. Op geraadpleegde luchtfoto's van na het bombardement zijn binnen het onderzoeksgebied of de directe nabijheid ervan ook geen kraters waar te nemen. Wel heeft vliegveld Soesterberg behoorlijk te lijden gehad onder de drie grote aanvallen van 1944:

Figuur 27: Luchtfoto uit 1944 van vliegveld Soesterberg. De schade op het vliegveld is goed te zien (zie kraters binnen rode vierkant).
Bron: NARA Washington.

3. Leemten in kennis

- Bij een historisch vooronderzoek kan nooit een volledig overzicht van alle bronnen worden verkregen. Er is bij dit onderzoek gebruikt gemaakt van een bronnenselectie waarbij de auteur alle voor hem beschikbare bronnen geraadpleegd heeft;
- De collectie van de Mijn- en Munitieopruimingsdienst (MMOD) dient bij een historisch vooronderzoek te worden geraadpleegd. IDDS Explosieven B.V. is in het verleden door het Semi-Statistisch Informatiebeheer doorverwezen naar de Explosieven Opruimingsdienst Defensie, welke deze collectie beheert. Helaas is de EODD niet op de verzoek tot informatie omtrent de MMOD collectie ingegaan;
- Niet alle luchtfoto's die tijdens de Tweede Wereldoorlog gemaakt zijn boven het onderzoeksgebied zijn geraadpleegd. Er is op basis van aanwijzingen uit de literatuur, de geraadpleegde bronnen en beschikbaarheid een keuze gemaakt voor een zestal foto's;
- In het gemeentearchief van Soest bevinden zich de politierapporten uit de Tweede Wereldoorlog. In deze rapporten werden relevante gebeurtenissen opgeschreven. Het gaat hier zowel om kleine misdrijven, als om bombardementen, luchtaanvallen en granaatinslagen. Omdat de politierapporten zeer omvangrijk en gedetailleerd zijn en veel informatie bevatten die slechts gedeeltelijk relevant kan zijn voor het vooronderzoek, zijn deze rapporten op basis van belangrijke data doorzocht. Zo is er gekeken naar de datum waarop een bombardement plaatsvond en enkele dagen daarna;
- Het onderzoeksgebied, waarvoor op basis van de geraadpleegde bronnen geen verhoogde kans is vastgesteld op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten, is aangemerkt als onverdacht. Voor dit gebied zijn geen of onvoldoende aanwijzingen aangetroffen dat er oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden waardoor ontplofbare oorlogsresten in de bodem zijn achtergebleven. Dit betekent echter niet dat er geen ontplofbare oorlogsresten kunnen worden aangetroffen in de onverdachte gebieden. Door meerdere oorzaken is informatie over de oorlogshandelingen en over de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten niet altijd (geheel) bewaard gebleven. Er kan derhalve niet gesteld worden dat er in de onverdachte gebieden nooit ontplofbare oorlogsresten aanwezig zijn.

4. Conclusie en advies

Het doel van dit vooronderzoek is vaststellen of er in de geraadpleegde bronnen indicaties zijn waaruit blijkt dat het onderzoeksgebied Van Angerenstraat en Plesmanstraat te Soesterberg tijdens de Tweede Wereldoorlog betrokken is geweest bij oorlogshandelingen waardoor er (mogelijk) ontplofbare oorlogsresten op/in de bodem zijn achtergebleven. Uit de geraadpleegde literatuur, archiefstukken, luchtfoto's en andere geraadpleegde bronnen komen niet voldoende of duidelijke indicaties naar voren die wijzen op de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten.

4.1 Onverdacht gebied

Het onderzoeksgebied is niet verdacht op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten. Uit de geraadpleegde literatuur, archiefstukken, luchtfoto's en andere geraadpleegde bronnen blijkt dat er geen indicaties zijn die aangeven dat er binnen het onverdachte gebied ontplofbare oorlogsresten te verwachten zijn. IDDS Explosieven B.V. adviseert U daarom om de geplande werkzaamheden op reguliere wijze uit te voeren en het opsporingsproces naar ontplofbare oorlogsresten niet verder voort te zetten.

4.2 Advies

Het onderzoeksgebied is niet verdacht op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten. De voorgenomen werkzaamheden kunnen plaatsvinden binnen de contouren van het onderzoeksgebied zoals weergegeven in figuur 1 zonder dat vervolgstappen ondernomen hoeven te worden in de explosievenopsporing. Hoewel er geen feitelijk aantoonbare aanleiding is het onderzoeksgebied verdacht te verklaren, adviseert IDDS Explosieven B.V. om het uitvoerend personeel voorafgaand aan werkzaamheden in de te bewerken gebieden altijd te instrueren aan de hand van het Protocol spontaan aantreffen ontplofbare oorlogsresten (zie bijlage 4). De belangrijkste punten hieruit:

1. Staak onmiddellijk de werkzaamheden nabij het verdachte object;
2. Kom niet aan het object, verplaats deze niet en breng geen markeringen aan;
3. Neem contact op met de politie 0900-8844;
4. Zet de omgeving af en laat niemand toe;
5. Houd het object (op afstand) in de gaten tot de politie of de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD) ter plekke is;
6. Hervat de werkzaamheden pas na overleg met de politie.

In het geval van het onverhoopt aantreffen van munitieverdachte objecten nooit en te nimmer verdere acties te ondernemen behalve direct contact op te nemen met de politie op telefoonnummer: 0900-8844.

Tenslotte adviseert IDDS Explosieven dit rapport voor te leggen bij het bevoegd gezag, te weten de gemeente Soest waarbinnen het dorp Soesterberg valt. Dit in het kader van de Openbare Orde en Veiligheid.

Bijlage 1: Geraadpleegde bronnen

Literatuurstudie

In het kader van het vooronderzoek is een literatuurstudie uitgevoerd. Naast de standaard boekwerken over oorlogshandelingen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog, zijn ook regionale en streekgebonden publicaties bestudeerd. In onderstaande overzicht zijn de geraadpleegde publicaties weergegeven.

Standaardwerken:

- Amersfoort, H., Kamphuis, P.H., *Mei 1940; De strijd op Nederlands grondgebied* (Amsterdam 2012);
- Bollen H. & Vroemen, P., *Canadezen in Actie; Nederland najaar '44 – voorjaar '46* (Warnsveld 1993);
- Broekmeijer, M.W.J.M., *Alarm....Starten. Het Nederlandse luchtwapen in de meidagen van 1940*;
- David, R.G., *Bombing the European Axis Powers. A Historical Digest of the Combined Bomber Offensive, 1939-1945* (Alabama 2006);
- Freeman, R.A., *Mighty Eight War Diary* (New York 1981);
- Grimm, P., Loo, E. van, Winter, R. de, *Vliegvelden in oorlogstijd: Nederlandse vliegvelden tijdens bezetting en bevrijding 1940-1945* (Amsterdam 2009);
- Groeneveld, G., *Nach Holland. Meidagen 1940 door Duitse ogen* (Zwolle 2018);
- Hoogterp, S.H., *Strijd om ons luchtruim: de opbouw en de beslissende strijd onder luchtverdediging 10-15 Mei 1940* ('s-Gravenhage 1950);
- Klep, C. en Schoenmaker, B., (reds.), *Oorlog op de Flank; De Bevrijding van Nederland 1944-1945* ('s-Gravenhage 1995);
- Kok, R. en Somers, E., *Nederland en de Tweede Wereldoorlog* (2dln; Zwolle 2005);
- Koopman, H., *Vergeltungswaffen in Nederland. Inzet van de V.1, V.2 & V.4 vanaf Nederlands grondgebied 1944-1945* (Utrecht 2018);
- Korthals Altes, A., *Luchtgevaar; Luchtaanvallen op Nederland 1940-1945* (Amsterdam 1984);
- Molenaar, F.J. *De luchtverdediging in de meidagen 1940* (2dln; Den Haag 1970);
- Nater, J.P., *10 mei 1940, luchtoorlog boven Nederland* (Rotterdam 1982);
- Nierstrasz, *De strijd op Nederlands grondgebied tijdens de Wereldoorlog II* (diverse delen, Den Haag);
- Rawlings, J.D.R., *Fighter Squadrons of the R.A.F. and their Aircraft* (Londen 1976);
- Stacey, C.P., *The Victory Campaign. The operations in North-West Europe 1944-1945* (Ottawa 1967);
- Winter, R. de, *Een eeuw militaire luchtvaart in Nederland 1913-2013* (Amsterdam 2013);
- Zwanenburg, G.J., *En nooit was het stil... Kroniek van een luchtoorlog* (2 dln; Den Haag 1991-1993).

Regionaal en streekgebonden:

- Merwe-Wouters, G. van de, *Soest onder vuur; 1939 tot en met 1945* (Muiderberg 2001);
- Mos, R. de, 'Oorlogstragedie te Soestdijk zonder monument', in: *Van Zoys tot Soest 34-3* (Soest 2013);
- Mos, R. de, 'Soestdijk in bevrijdingstijd 1945', in: *Van Zoys tot Soest 35-1* (Soest 2014);
- Os, B.J. van, *De straat waarin wij wonen. Geschiedenis en verklaring van de straatnamen in Soest* (1985);
- Stichting Legerplaats Soesterberg, *De Duitse ontwapening rondom legerplaats Soesterberg*;
- Stichting Legerplaats Soesterberg, *Nader onderzocht: fatale explosie in Soestdijk 10 mei 1945*;
- Top, D., *Soesterberg vliegveld 1939-1945. Oorlogsgeweld in en boven 't hart van Nederland* (Alphen aan den Rijn 1994);
- Top, D., *Soesterberg en omgeving in de oorlogstijd* (Alphen aan den Rijn 1995);
- Top, D. en Lensink, B., *Soesterberg "Ons dorp"* (Alphen aan den Rijn 1988).

Reeds uitgevoerde onderzoeken Soesterberg:

In het verleden zijn er voor het onderzoeksgebied geen historische vooronderzoeken naar ontplofbare oorlogsresten uitgevoerd. Wel zijn er binnen Soesterberg diverse vooronderzoeken naar ontplofbare oorlogsresten uitgevoerd, zoals hieronder weergegeven:

Geraadpleegde vooronderzoeken en bodembelastingkaarten conform WSCS-OCE:

- Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied 'Ontwikkelingsgebied Banningstraat Soesterberg' (ECG: kenmerk 172-014-VO-01, d.d. 1 mei 2014);
- Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied 'Soesterberg-Noord' (ECG: kenmerk 387-014-VO-01, d.d. 18 december 2014);
- Vooronderzoek Vliegbasis Soesterberg (AVG: rapport 1562090-VO-03, d.d. 9 maart 2016);
- Bodembelastingkaart N237 Soesterberg (BeoBOM: tekeningnaam BB19-099-OT-02, d.d. 22 oktober 2020);
- Historisch Vooronderzoek Conventionele Explosieven Moerbessenberg Soesterberg (IDDS: kenmerk 20071180, d.d. 1 december 2020).

Overige geraadpleegde rapporten conform WSCS-OCE:

- Projectplan explosievenonderzoek Oostelijke Rondweg, Soesterberg (AVG: documentcode 1356018-PP-01, d.d. 19 juli 2013);
- Rapportage CE onderzoek Oostelijke Rondweg, Soesterberg (AVG: documentcode 1356018, d.d. 30 september 2013);
- Proces-verbaal van oplevering Oostelijke Rondweg, Soesterberg (AVG: documentcode 1356018-PVO-02, d.d. 10 december 2014);
- Toetsingsrapport betreffende reeds uitgevoerde bureaustudie naar het risico op het aantreffen van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied "CNA-Soesterberg A144-A145" (ECG: d.d. 3 maart 2015).

Overige geraadpleegde rapporten niet conform WSCS-OCE:

- Aanvullende luchtfotoanalyse t.b.v. het vaststellen van het risico op het aantreffen van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied "Tanktestbaan Soesterberg". (ECG: april 2010);
- Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied "Apollo Noord" te Soesterberg (ECG: kenmerk 158-011-PIA-02, d.d. december 2011);
- Vooronderzoek Beheergebied Waterschap Vallei & Eem, gemeente Soest (Bodac: 28 februari 2011);
- Quickscan Conventionele Explosieven Moerbessenberg Soesterberg (IDDS Explosieven B.V.: kenmerk 20071180/CKU/QS1, d.d. 6 augustus 2020);

Archieven: gemeentelijk, regionaal en provinciaal

Gemeentearchief Soest:

Het onderzoeksgebied ligt in Soesterberg en maakt onderdeel uit van de gemeente Soest. In het gemeentearchief is gezocht naar stukken van de luchtbeschermingsdienst (LBD), rapporten betreffende schade die is ontstaan door oorlogshandelingen, naoorlogse ruimingen van explosieven en de dag- en nachtrapporten van de gemeentepolitie. De LBD hield het luchtruim boven de gemeente in de gaten en rapporteerde voorvallen zoals vliegtuigcrashes en bominslagen. Aan de hand van schademeldingen kunnen oorlogshandelingen worden achterhaald, terwijl de stukken over het ruimen van explosieven niet alleen een indicatie, maar ook een contra-indicatie kunnen zijn. Het gemeentearchief van Soest bevindt zich in Streekarchief Eemland in Amersfoort.

Toeg. nr.	Titel	Inv. nr.	Jaar	Omschrijving
0911	Gemeentebestuur Soest		1929-1975	
		962	1946-1947	<i>Stukken betreffende het herstel van oorlogsschade aan panden te Soesterberg</i>
		1208	1940	<i>Schetsontwerp voor een schuilkelder op het terrein van het gasbedrijf, met bijbehorende stukken</i>
		1653	1952-1961	<i>138 woningwetwoningen aan Schaepmanstraat 1 t/m 5, Troelstrastraat 1 t/m 75, Groen van Prinstererstraat 23 t/m 27, Moerbessenberg 1 t/m 27, Fokkerstraat 1 t/m 3, Plesmanstraat 1 t/m 71</i>
		1834	1941-1949	<i>Stukken betreffende herstel van oorlogsschade van woningen van woningbouwvereniging Sint Joseph</i>
		1946	1946	<i>Opgave van schade aan dijken, wegen en dergelijke ten gevolge van geallieerde gevechtshandelingen</i>
		2122	1929, 1934, 1941, 1943, 1951	<i>Stukken betreffende vergoeding van materiële schade bij het blussen van brand</i>
		2125	1929-1980	<i>Stukken betreffende brandweervoertuigen</i>
		2156	1934-1935, 1946-1948, 1954-1957, 1960	<i>Stukken betreffende rampenbestrijding</i>
		2158	1928, 1931, 1936-1938, 1941-1944	<i>Stukken betreffende bescherming tegen de gevolgen van luchtaanvallen</i>
		2159	1929, 1933-1940, 1942, 1945	<i>Stukken betreffende de Luchtbeschermingsdienst, waaronder Luchtbeschermingsplan</i>
		2277	1965-1982	<i>Stukken betreffende opslag, vervoer en verwijdering van gevaarlijke stoffen in specifieke gevallen</i>
		2649	1940-1948	<i>Stukken betreffende een molestverzekering en het indienen van claims als gevolg van een bombardement op 3 september 1944 en van oorlogsgeweld- en bezettingsschade</i>
		2650	1941-1956	<i>Stukken betreffende opgaven aan het Ministerie van Financiën van oorlogs- en bezettingsschade aan eigendommen als bedoeld in het Besluit Bijdragen Wederopbouw Publiekrechtelijke Lichamen, en het ontvangen van vergoedingen</i>
		2686	1940	<i>Briefwisseling met het Hoofd van het Bureau Wederopbouw Boerderijen waarin de burgemeester opgave doet van de voorlopige</i>

				<i>taxatie van schade aan gebouwen op land- en tuinbouwbedrijven in de gemeente</i>
		2687	1940-1947	<i>Stukken betreffende het doen van opgaven van schade aan onroerende goederen in de gemeente Soest, ontstaan als gevolg van oorlogsgeweld, aan diverse instanties</i>
		2688	1940-1960	<i>Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, An-Be</i>
		2689	1940-1960	<i>Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, Bi-E</i>
		2690	1940-1960	<i>Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, F-Ka</i>
		2691	1940-1960	<i>Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, Ke-Kr</i>
		2692	1940-1960	<i>Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, L</i>
		2693	1940-1960	<i>Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, M-PL</i>
		2694	1940-1960	<i>Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, Postdwarsweg - Postweg 43</i>
		2695	1940-1960	<i>Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, Postweg 37-39</i>
		2696	1940-1960	<i>Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, Postweg 44-Pij</i>
		2697	1940-1960	<i>Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, R</i>
		2698	1940-1960	<i>Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, Sch-So</i>
		2699	1940-1960	<i>Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag,</i>

				<i>toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, Sp-Vel</i>
		2700	1940-1960	<i>Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, Ver-Z</i>
		2701	1941-1950	<i>Stukken betreffende het houden van toezicht op de voltooiing van herstel en herbouw van door oorlogsgeweld beschadigde panden, en melding daarvan aan de Algemeen Gemachtigde voor den Wederopbouw</i>
		2702	1941-1960	<i>Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed aan de Amersfoortsestraat, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1-19</i>
		2703	1941-1960	<i>Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed aan de Amersfoortsestraat, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 20-69</i>
		2704	1941-1960	<i>Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed aan de Amersfoortsestraat, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 70-73,</i>
		2705	1941-1960	<i>Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed aan de Amersfoortsestraat, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 74-79</i>
		2706	1941-1960	<i>Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed aan de Amersfoortsestraat, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 80-90a</i>
		2707	1941-1960	<i>Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed aan de Amersfoortsestraat, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 91-142</i>
		2815	1945	<i>Weekverslagen van de burgemeester aan de Militair Commissaris van Oost-Utrecht</i>
		2899	1941	<i>Opgaven van schade, en verzoek om vergoeding van schade geleden door Soester arbeiders tijdens hun werk in een werkplaats van de Duitse Wehrmacht te Amersfoort (Bernhard kazerne), ontstaan als gevolg van een neerstortend vliegtuig</i>
		2903	1943-1944	<i>Stukken betreffende het verlenen van steun aan arbeiders uit Soest die tijdens tewerkstelling in Duitsland bij bombardementen have en goed hebben verloren, en declaratie van de gemaakte kosten</i>
		2906	1945-1951	<i>Stukken betreffende het doorzenden van schadeclaims wegens schade veroorzaakt door geallieerde militairen ter afhandeling aan het Ministerie van Oorlog</i>
		3310	1938-1942	<i>Correspondentie van de Vakcommandant van Vak I over organisatie en werkwijze van de Luchtbeschermingsdienst, en over materieel en oefeningen</i>
		3626	1942-1945	<i>Circulaires waarin wordt bevolen spijkers, glas</i>

				<i>en explosieven van de wegen te verwijderen met dreiging van represailles</i>
0912	Gemeentepolitie Soest		1919-1994	
		43	1972, 1973, 1981	<i>Processen-verbaal van aangetroffen explosieve stoffen, met bijbehorende stukken</i>
		45	1970, 1971, 1973	<i>Stukken betreffende het onschadelijk maken van bommen en munitie uit de Tweede Wereldoorlog</i>
		88	1940	<i>Dagrapporten en nachtrapporten 1940</i>
		89	1941	<i>Dagrapporten en nachtrapporten 1941</i>
		90	1942	<i>Dagrapporten en nachtrapporten 1942</i>
		91	1943	<i>Dagrapporten en nachtrapporten 1943</i>
		92	1944	<i>Dagrapporten en nachtrapporten 1944</i>
		93	1944	<i>Dagrapporten en nachtrapporten 1944</i>
		94	1944	<i>Dagrapporten en nachtrapporten 1944</i>

Provinciaal Archief Utrecht:

In het provinciaal archief van het Utrechts Archief in Utrecht liggen de archieven opgeslagen van de provincie Utrecht. In deze archieven is gezocht naar stukken van het Militair Gezag (MG) van de provincie. Het MG werd direct na de bevrijding van de bezette gebieden ingesteld als tijdelijk bestuur dat moest zorgen voor de openbare orde en veiligheid. De stukken uit het archief van het MG gaan over het ruimen van mijnen en andere projectielen en schademeldingen uit de hele provincie. Daarnaast zijn archiefstukken van de bestuurlijke organen van de provincie Utrecht geraadpleegd waarin informatie is te vinden over bominslagen.

Toeg. nr.	Titel	Inv. nr.	Jaar	Omschrijving
1136	Militair gezag in de provincie Utrecht		1945-1946 (1948)	
		205	1945	<i>Ingekomen brieven van de Utrechtse gemeentebesturen, waarin opgegeven wordt waar en wanneer militaire vliegtuigen zijn neergestort en wat er met de bemanningen is gebeurd</i>
		207	1945	<i>Correspondentie over het melden van de ligplaatsen van landmijnen en andere onontpofte projectielen</i>
1202	Commissaris der Koningin in de Provincie Utrecht		1920-1954	
		235	1940-1943	<i>Meldingen van burgemeesters in de provincie van in de gemeente plaatsgevonden luchtaanvallen en andere gebeurtenissen welk direct verband houden met de oorlogshandelingen, 1940 mei-juli</i>
		236	1940-1943	<i>Meldingen van burgemeesters in de provincie van in de gemeente plaatsgevonden luchtaanvallen en andere gebeurtenissen welk direct verband houden met de oorlogshandelingen, 1940 aug.-dec</i>
		237	1940-1943	<i>Meldingen van burgemeesters in de provincie van in de gemeente plaatsgevonden luchtaanvallen en andere gebeurtenissen welk direct verband houden met de oorlogshandelingen, 1941</i>
		640	1940-1943	<i>Meldingen van burgemeesters in de provincie van in de gemeente plaatsgevonden luchtaanvallen en andere gebeurtenissen welk direct verband houden met de oorlogshandelingen, 1942-1943</i>

Archieven: overige Nederlandse archiefinstellingen

Nationaal Archief (NA) Den Haag

Van het Nationaal Archief zijn archiefstukken geraadpleegd van het Militair Gezag en van de Rijksinspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen. Deze stukken zijn sinds 2020 in bezit van IDDS Explosieven B.V. In het archief van het Militair Gezag is onder andere de kaart van Nederland geraadpleegd met daarop een overzicht van water (inundatie)- en oorlogsschade. In het archief van de Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen bevinden zich meldingen van geallieerde luchtaanvallen in Nederland in de periode 1940-1941. Daarnaast is ook het archief van het Korps Hulverleningsdienst geraadpleegd.

Toeg. nr.	Titel	Inv. nr.	Jaar	Omschrijving
2.13.25	Inventaris van het archief van het Militair Gezag		(1939) 1943-1946 (1956)	
		2809	1945	Stukken betreffende de organisatie van de mijnopruimingsdienst en het opsporen en ruimen van mijnen die de uitvoering van bepaalde openbare werken verhinderen
		3224	1945	Kaart van Nederland met een overzicht van water- en oorlogsschade
2.04.53.15	Inventaris van het archief van de Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen		1937-1946	
		42	1940-1941	Ingekomen stukken van de commissaris van de koningin van Utrecht
		74	1940-1941	Meldingen en processen -verbaal ontvangen van gemeenten over geallieerde Luchtactiviteiten, Utrecht
2.04.110	Inventaris van het archief van het Korps Hulpverleningsdienst		1945-1974	
		20	Geen datum	Registers met krantenknipsels inzake explosieven
		21	1945-1947	Registers met krantenknipsels inzake explosieven
		22	1957-1959	Registers met krantenknipsels inzake explosieven

Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD)

In het NIOD zijn de archieven van verschillende instanties geraadpleegd die (mogelijk) betrekking hebben op oorlogshandelingen. In het archief van het Generalkommissariat für das Sicherheitswesen (Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West) wordt melding gemaakt van geallieerde luchtaanvallen over de periode 1940-1943. In het archief van de Groep Albrecht zijn stukken geraadpleegd die door Nederlandse verzetslieden in het geheim zijn gemaakt en melding maken van onder andere Duitse troepen en stellingen. Ook de processenverbaal van de diverse luchtbeschermingsdiensten in Nederland zijn geraadpleegd.

Toeg. nr.	Titel	Inv. nr.	Jaar	Omschrijving
077	Generalkommissariat für das Sicherheitswesen (Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West)		(1938) 1940-1945	
		518	1940	Verslagen van de Befehlshaber der Ordnungspolizei betreffende de luchtaanvallen op Nederlands grondgebied van 21 tot en met 27 augustus 1940
		1328	1940-1941	Dagberichten van de Befehlshaber der Ordnungspolizei Den Haag betreffende vijandelijke luchtaanvallen
		1332	1940-1943	Stukken betreffende vijandelijke luchtaanvallen, landingen van vijandelijke vliegeniers, het vinden van versperringsballons, het werpen van springstoffen en het gebruik van sabotagematerialen
190a	Groep Albrecht		1943-1947	
		1	1945	Enige eindverslagen, alsmede gegevens over medewerkers van de groep Albrecht, afkomstig uit de volgende sectoren: het Noorden, Overijssel, de Achterhoek en Twente, D. A. A. (= Deventer, Arnhem, Apeldoorn), de Veluwe en Gelderland, Alblasserwaard en de Betuwe, Utrecht, Amersfoort, Amsterdam, Woerden, Zuid-Holland, Zeeland, Zuid-Nederland
		48	1943-1945	Rapporten, berichten, kaarten en schetsen, afkomstig van de diverse sectoren van de groep Albrecht, Provincie Utrecht, diverse steden en dorpen
		49	1943-1945	Rapporten, berichten, kaarten en schetsen, afkomstig van de diverse sectoren van de groep Albrecht, Provincie Utrecht, diverse steden en dorpen (vervolg)
216k	Departement van Justitie		(1935) 1940-1945 (1950)	
		180	1943-1944	Rapporten van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politiekorpsen en de Marechaussee inzake het geven van het sein luchtalarm, het neerstorten van vliegtuigen en vliegtuigonderdelen en de vondst van niet-ontplofte explosieven
		181	1943-1944	Processen-verbaal van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politie en Marechaussee met betrekking tot

				vijandelijke vliegtuigen, bomaanvallen en ontploffingen in verschillende gemeenten, Aalsmeer-Apeldoorn
		182	1943-1944	Processen-verbaal van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politie en Marechaussee met betrekking tot vijandelijke vliegtuigen, bomaanvallen en ontploffingen in verschillende gemeenten. Arcen-Arnhem
		183	1943-1944	Processen-verbaal van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politie en Marechaussee met betrekking tot vijandelijke vliegtuigen, bomaanvallen en ontploffingen in verschillende gemeenten, Baarn-Burgh
		184	1943-1944	Processen-verbaal van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politie en Marechaussee met betrekking tot vijandelijke vliegtuigen, bomaanvallen en ontploffingen in verschillende gemeenten, Capelle a/d IJssel-Dwingeloo
		185	1943-1944	Processen-verbaal van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politie en Marechaussee met betrekking tot vijandelijke vliegtuigen, bomaanvallen en ontploffingen in verschillende gemeenten, Echt-Zwolle
226b	Bureau Inlichtingen - Hoofdbureau Londen		1940-1945	
			1943-1944	Rapporten en brieven over geallieerde bombardementen, neergestorte vliegtuigen en treinbeschietingen

Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) Den Haag

Het NIMH beheert collecties over de geschiedenis en de archieven van de Nederlandse krijgsmacht. Er zijn aanwijzingen aangetroffen dat er in de meidagen oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden in en rondom Soesterberg. Deze aanwijzingen komen uit collectie 409, gevechtsverslagen en rapporten die geschreven zijn om de oorlogshandelingen in de Meidagen van 1940 te beschrijven. De collectie 575 is geraadpleegd omdat hierin stukken te vinden zijn inzake Duitse verdedigingswerken in nabijheid van het onderzoeksgebied. Deze rapporten zijn grotendeels door Nederlandse verzetslieden opgesteld.

Toeg. nr.	Titel	Inv. nr.	Jaar	Omschrijving
409	Gevechtsverslagen en -rapporten mei 1940		1940	
		446092	1940	<i>Verslag van de commandant van de luchtverdedigingskring Utrecht/ Soesterberg luitenant-generaal W.F. Sillevius</i>
		446103	1940	<i>Dagboek van de commandant van de luchtdoelverdedigingsgroep Soesterberg tevens commandant van de 12e batterij luchtdoelartillerie kapitein J.A. van den Andel</i>
		446104	1940	<i>Verslag van de commandant van de luchtdoelverdedigingsgroep Soesterberg tevens commandant van de 12e batterij luchtdoelartillerie kapitein J.A. van den Andel</i>
		446105	1940	<i>Verslag van de 12e batterij luchtdoelartillerie door kapitein J.A. van den Andel</i>

		446107	1940	<i>Verslag van de 38e, 39e, 40e, 41e, 48e, pelotons luchtdoelmitrailleurs door 1e luitenant C.J. Visscher</i>
		540018	1940	<i>Overzicht van de plaats van opstelling van de verschillende batterijen van de luchtverdedigingkring Utrecht/ Soesterberg</i>
575	Bureau Inlichtingen/ Duitse verdedigingswerken		1940-1945	
		182	1943	<i>XXVII Margriet, Plattegrond van Vliegkamp Soesterberg met daarop onder andere aangegeven de bebouwing op het vliegveld, de verdedigingswerken en de Bernhardkazerne</i>
		212	1944	<i>Rapport betreffende de resultaten van het bombardement op vliegveld Soesterberg op 15 augustus 1944, waarbij vier doden vielen onder de burgerbevolking van Den Dolder, 30-08-1944</i>
		305	1945	<i>Rapport betreffende vliegvelden Eelde, Teuge, Loosdrecht, Soesterberg, Havelte en Schiphol over de periode januari 1945</i>
		321	1945	<i>Rapport betreffende bezetting van Badhoevedorp en Sloten, kledingnood Wehrmacht in Utrecht, opslag raketten bij Zeist, raketwapen in Heino, beveiliging van startbanen te Soesterberg, veld versterkingen bij Schiphol, verdedigingswerken bij Slooterweg, Zaltbommel en Utrecht, munitiedepot in Den Helder, bombardementen op Utrecht, Sperrgebiet Arnhem, vlammenwerpers in Rijksdorp, bunkers te Delft, Russische krijgsgevangenen in de periode januari en februari 1945</i>
		342	1940-1945	<i>Berichten betreffende decentralisatie Fokker-fabrieken en Nederlandse Seintoestellen Fabriek (NSF) in Hilversum na bombardementen, opslag zaaigoed in Quedlinburg, verdedigingswerken op vliegveld Soesterberg en Tienhoven</i>
		349	1940-1945	<i>Berichten betreffende evacuatie in Soesterberg, voedsel- en stroo-opslag in vesting Clingendael en de hoeveelheid benzine in Nederland</i>
		371	1944	<i>Berichten betreffende resultaten bombardement Soesterberg van Geheime Dienst Nederland (GDN)</i>
		399	1944	<i>Berichten AHC tot en met AJJ betreffende: Gebouwen, legeringen, verdedigingswerken en versterkingen in gebruik door de Duitse Wehrmacht in Hilversum, Loenen aan de Vecht, Lichtenvoorde, provincie Groningen, stad Groningen (met bijlagen) Hengelo, Den Helder (met bijlage), Laren, Deventer, Zutphen, Zwolle, Vriezenveen, Wezep. Transport, aankomst en vertrekt van manschappen en goederen te Wezep, Zwolle-Alkmaar, Zutphen-Rotterdam, via Alkmaar, Hilversum. Nieuwe</i>

				<i>bevolkingsregister in Hattem, vliegveld Soesterberg (met bijlage) ...</i>
		407	1944	<i>Plattegrond van vliegveld Soesterberg (schaal 1:10.000), met legenda en beschrijving</i>
		416a	1944	<i>Vliegkamp Soesterberg, beschrijving met plattegrond (schaal 1:40.000), lijst rollend materieel in omgeving Amersfoort in de periode 30 mei t/m 7 juni 1944, van Geheime Dienst Nederland (GDN)</i>
		427	1944	<i>Plattegrond Soesterberg en omstreken (schaal 1:25.000)</i>
		455	1944	<i>Berichten betreffende resultaten van bombardementen en herstelwerkzaamheden aan de spoorlijn Utrecht - Arnhem, fort Jutphaas, Oudekerk, Schellingwoude en vliegveld Soesterberg</i>
		463	1945	<i>Berichten betreffende resultaten bombardementen bij Loenersloot en Bunnik, tevens verplaatsingen en legering Duitse eenheden in Breukelen en Oudenrijn en bouwactiviteiten Loosdrecht en Soesterberg</i>
		482	1943	<i>Inlichtingenrapport van Engelandvaarder Arthur Gotschal betreffende onder andere vliegvelden Gilze-Rijen en Soesterberg, van de Trinidad Travellers Censorship (TTC)</i>
		487	1943	<i>Inlichtingenrapport van Engelandvaarder Jan Linzel, betreffende onder andere de luchtafweer te Soest en vliegveld Soesterberg, met schetsen</i>
		491	1944	<i>Inlichtingenrapport van Engelandvaarder Martien Willem van de Waal betreffende Utrecht, Soesterberg, Lage Vuursche en Harderwijk en verboden gebieden</i>
		509	1945	<i>Berichten betreffende bombardementen op Doorn, Utrecht, Hoevelaken, Amersfoort, Zeist, vliegveld Loosdrecht en Soesterberg in de periode 29 januari en 14 februari 1945</i>

Semi-Statistisch Informatiebeheer (SIB) en de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD)

Het Semi-Statistisch Informatiebeheer te Rijswijk beheert het archief van Defensie. In dit archief zijn onder andere de ruimrapporten van de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD) opgeslagen. Deze ruimrapporten zijn gerangschikt per gemeente en worden sinds 1971 systematisch bijgehouden. Uit ervaring blijkt dat de meldingen van de EODD niet altijd gerelateerd zijn aan de exacte vindplaats van het explosief, maar ook een naburig adres (bijvoorbeeld bij het aantreffen van een explosief op een akker) of een politiebureau kan zijn. Of er wordt alleen melding gemaakt van een straat zonder exact huisnummer of aanduiding. Er zijn ruim honderd ruimrapporten van de EODD opgevraagd en geraadpleegd in Soesterberg:

UO. nr.	Jaar	Plaats	Gemeente	Relevant voor onderzoeksgebied
19710780	1971	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19711114	1971	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19711231	1971	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19712153	1971	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19712222	1971	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19712285	1971	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19712531	1971	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>

19722018	1972	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19730759	1973	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19732146	1973	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19732300	1973	Soesterberg	Soest	Ja, mogelijk
19732627	1973	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19740060	1974	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19751649	1975	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19751929	1975	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19752072	1975	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19752405	1975	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19752781	1975	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19761419	1976	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19761427	1976	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19763560	1976	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19763561	1976	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19763622	1976	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19763646	1976	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19772808	1977	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19773262	1977	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19790258	1979	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19790414	1979	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19790826	1979	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19792194	1979	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19793423	1979	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19800265	1980	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19800314	1980	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19800369	1980	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19800401	1980	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19800993	1980	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19810252	1981	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19810611	1981	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19811256	1981	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19812050	1981	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19812113	1981	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19812196	1981	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19813102	1981	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19813641	1981	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19822259	1982	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19823371	1982	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19830631	1983	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19831465	1983	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19831501	1983	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19831594	1983	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19831899	1983	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19833059	1983	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19833206	1983	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19834080	1983	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19834113	1983	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19840768	1984	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19842707	1984	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19842843	1984	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19852330	1985	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19853678	1985	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19861103	1986	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19862977	1986	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19870537	1987	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19870555	1987	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19872206	1987	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19873386	1987	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19882589	1988	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19882835	1988	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19883417	1988	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>

19890678	1989	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19890946	1989	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19892588	1989	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19900301	1990	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19921057	1992	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19931680	1993	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19942176	1994	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19951200	1995	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19960879	1996	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19970410	1997	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19970571	1997	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19971424	1997	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19981986	1998	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19982166	1998	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19990529	1999	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19991492	1999	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19991530	1999	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19991576	1999	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19991621	1999	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19991853	1999	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
19992108	1999	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20001318	2000	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20002278	2000	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20021463	2002	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20030163	2003	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20030166	2003	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20040512	2004	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20041265	2004	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20041391	2004	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20050764	2005	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20050927	2005	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20051277	2005	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20051555	2005	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20060631	2006	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20060913	2006	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20061041	2006	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20061906	2006	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20070097	2007	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20070842	2007	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20071346	2007	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20080263	2008	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20091766	2009	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20100841	2010	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20101770	2010	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20120088	2012	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20121079	2012	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20130222	2013	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20131353	2013	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20131425	2013	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20141318	2014	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20160548	2016	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20161618	2016	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20171546	2017	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20190218	2019	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>
20191517	2019	Soesterberg	Soest	<i>nee</i>

The National Archives Londen

In 'The National Archives' zijn diverse 'Operation Record Books' en 'Combat Reports' van verschillende Britse strijdkrachten geraadpleegd. In de literatuur worden diverse squadrons genoemd die bombardementen op Soesterberg hebben uitgevoerd. Van die squadrons zijn de onderstaande gegevens gevonden die relevant zijn voor het vooronderzoek.

Toeg. nr.	Titel	Inv. nr.	Jaar	Omschrijving
AIR 27	Air Ministry and successors: Operations Record Books, Squadrons		1911-1993	
		AIR 27/857/20	1940	Operation Record Book 110 Squadron
		AIR 27/681/51	1941	Operation Record Book 82 Squadron
		AIR 27/681/52	1941	Operation Record Book 82 Squadron
		AIR 27/2091/4	1944	Operation Record Book 605 Squadron
		AIR-27/1729/5	1944	Operation Record Book 332 Squadron
		AIR-27/1729/5	1944	Operation Record Book 332 Squadron
		AIR 27/1823/16	1944	Operation Record Book 419 Squadron
		AIR 27/1846/16	1944	Operation Record Book 427 Squadron
		AIR 27/1850/15	1944	Operation Record Book 428 Squadron
		AIR 27/1850/16	1944	Operation Record Book 428 Squadron
		AIR 27/1850/17	1944	Operation Record Book 428 Squadron
		AIR 27/1850/18	1944	Operation Record Book 428 Squadron
		AIR 27/1853/15	1944	Operation Record Book 429 Squadron
		AIR 27/1858/16	1944	Operation Record Book 431 Squadron
		AIR 27/1865/26	1944	Operation Record Book 434 Squadron
		AIR 27/652/18	1944	Operation Record Book 76 Squadron
		AIR 27/2157/16	1944	Operation Record Book 640 Squadron
		AIR 27/2157/17	1944	Operation Record Book 640 Squadron
		AIR 27/2157/18	1944	Operation Record Book 640 Squadron
AIR 50	Air Ministry, Combat Reports			
		AIR 50/191/1	1941	Combat Report 82 Squadron

Naast de *Operations Record Books* van de verschillende R.A.F. Squadrons is ook het *Second Tactical Airforce Operations* logboek gebruikt in dit onderzoek, welke beschikbaar is in de IDDS Explosieven B.V. database.

National Archives and Records Administration (NARA) Washington

In de catalogus van het NARA is gezocht op de zoekterm 'Soesterberg.' Op de gevonden luchtfoto van 1944 na, zijn er voor het onderzoeksgebied verder geen relevante stukken aangetroffen.

Toeg. Nr.	Titel	Inv. Nr.	Beschrijving
Record Group 363	Records of the Defense Intelligence Agency, 1920 - 2006		
		Spot Number D5769	Sortie US7-2989, Exposure 4008, 8/16/1944

Bundesarchiv-Militärarchiv (BaMa) Freiburg

IDDS Explosieven B.V. is in bezit van archiefstukken afkomstig uit het Bundesarchiv-Militärarchiv. Dit archief beschikt onder andere over *Wochenlageberichte*. Dit zijn berichten waarin geallieerde luchtactiviteiten en bombardementen worden beschreven.

Toeg. Nr.	Titel	Inv. Nr.	Beschrijving
RL2-II	Lageberichte' van de Luftwaffenführungsstab (1940-1941)		
		205- 269	<i>Lageberichte</i>
RM7	Lageberichte' van de Luftwaffenführungsstab		

	(1940-1941)		
		344-353	Lageberichte
RW37	Wehrmachtsbefehlshaber in den Niederlanden		
		RW37/23	Wochenlageberichte Bd.1: 29. Dez. 1941-27 Dez.. 1942
		RW37/24	Wochenlageberichte Bd.2: 28 Dez. 1942-31. Okt 1943

Daarnaast beschikt IDDS Explosieven B.V. ook over zogenaamde Feindtätigkeitsberichte van januari 1943 tot en met 31 augustus 1944. Voor Soesterberg zijn onderstaande stukken gevonden, die niet relevant zijn voor het onderzoeksgebied

Titel	Inv. Nr.	Datum	Beschrijving
Feindtätigkeitsberichte			
		18-08-1943	Gegen 02,00 Uhr Angriff eines Flugzeuges auf Fliegerhorst Soesterberg mit mehreren Sprengbomben ohne Schaden.
		08-03-1944	10,50 Uhr Einflug grosserer Jabo-Verbande mit Baw. auf Fliegerhorst Soesterberg und Volkel. 16,50 Uhr abermaliger Angriff von 104 Jabo's auf Fliegerhorst Soesterberg. 2.) Soesterberg: Bei beiden Angriffen wurden insgesamt abgeworfen: 5000 – 9 kg—Bomben, 700 – [100] – 250 kg-Bom-ben, 300 Brandbomben. Getroffen wurde hauptsächlich das Unterkunfts-viertel under der Hollfeldrand. Sachschaden an Hallen und Gebäuden; 2 Eisenbahntankwagen ausgebrannt; 5 Flug-zeuge zerstört.
		17-03-1944	Gegen 16,00 Uhr Einflug mehrerer Flugzeuge bis in Raum Amersfort mit Abwurf von 40 Sprengbomben im Sturzflug auf Flugplatz Soesterberg. 1 Volltreffer in Unterkunft, sonst keine Schaden, Platz anfliegbar.
		30-03-1944	Ausser einigen Kustenanflügen in den fruhen Nachmittagsstunden Einflug von ca. 80 Jagdbombern mit vereinzelt Baw. auf Fliegerhorste Eindhoven und Soesterberg ohne grosseren Schaden.
		22-04-1944	Maschinen auf Flugplatz Soesterberg.
		15-08-1944	10,43 Uhr Ein-Durch – und Ruckflug sehr starker Kampfverbände unter sehr starkem Jagdschutz in den holl. Raum mit Baw. Auf Fliegerhorste Soesterberg, Deelen, Volkel, Venlo, Gilze-Rijen, Hamstede, Katwijk, auf Zeist und Raum sudl. Den Haag Schaden und Verlusten bei den Angriffen aus die holl. Flugplazte; ... <u>Soesterberg</u> (3000 Bomben): Schwere Rollfeld und Startbahnschaden Platz gesperrt, 1 Maschinen zerstört, 2 beschadigt, mehrere Flakgeschutze beschadigt... In der Umgebung der Flugplazte insgesamt 18 Hauser zerstört, 46 schwer beschadigt.

Library and Archives Canada (LAC)

De Library and Archives Canada is een instelling die zich onder andere bezig houdt met het behoud van archiefstukken van de Canadese geschiedenis. De LAC heeft verschillende oorlogsdagboeken (*War diaries*) van Canadese eenheden, die gedurende de Tweede Wereldoorlog in Europa vochten, in haar bezit. Gezien het feit dat Nederland grotendeels door Canadese eenheden is bevrijd, is het raadplegen van die dagboeken erg waardevol. Een groot gedeelte van de oorlogsdagboeken is gedigitaliseerd. Daarnaast heeft het LAC ook diverse *defence overprints*. Voor het onderzoeksgebied is de volgende kaart geraadpleegd:

Toeg. nr.	Titel	Inv. nr.	Jaar	Omschrijving
5081981	Cartographers Collection		1899-1970	
		RG24M 1997-02033-5	1945	377 Amersfoort, Holland

The Ike Skelton Combined Arms Research Library (CARL) USA.

De Combined Arms Research Library in Fort Leavenworth, Kansas is een bibliotheek van het Amerikaanse leger die het United States Army Command en General Staff College ondersteunt. De collectie bestaat onder andere uit een grote hoeveelheid kaartmateriaal en historische documenten van Amerikaanse eenheden die tijdens de Tweede Wereldoorlog opereerden. Een groot gedeelte van de collectie is gedigitaliseerd. Voor het onderzoeksgebied zijn geen relevante stukken aangetroffen die bruikbaar zijn voor het vooronderzoek.

Luchtfoto's

Een belangrijk onderdeel van het vooronderzoek is de analyse van luchtfoto's van Nederland uit de Tweede Wereldoorlog. Luchtfoto's werden niet alleen gebruikt om schade van een bombardement vast te stellen, maar daarnaast werden militaire campagnes en operaties op basis van luchtfoto's gepland.

Na de Tweede Wereldoorlog is een flink aantal luchtfoto's vernietigd, maar een groot deel werd overgedragen aan onder andere archiefinstellingen. In Nederland zijn er twee instellingen die beschikken over geallieerde luchtfoto's. Dit zijn de Universiteit van Wageningen (WUR) en het Kadaster in Zwolle (KAD). In het buitenland zijn diverse instellingen die luchtfotocollecties in hun beheer hebben. In Edinburgh zit 'The National Collection of Aerial Photography' (NCAP) en in Washington D.C. huist 'The National Archives and Records Administration' (NARA).

Voor dit vooronderzoek zijn de databases van het KAD, de WUR en NCAP geraadpleegd. In onderstaande tabel zijn de bestelde en geraadpleegde luchtfoto's weergegeven.

Col. Nr.	Datum	Sortie Ref.	Foto nrs.	Kwaliteit	Bijzonderheden
KAD	1939	-	1452	goed	geen
KAD	17-04-1943	D431	4106	matig	geen
KAD	05-10-1944	106G-3226	3054	slecht	te grote schaal
KAD	13-04-1945	16-2058	4012	goed	geen
NCAP	20-07-1944	US7/2410	8003	goed	geen
NCAP	16-08-1944	US7/2989	4008	goed	geen

Overige geraadpleegde bronnen

Websites

- <https://www.explosievenopsporing.nl/veo-bommenkaart/>
- <https://beeldbankwo2.nl/nl/>
- <https://www.topotijdreis.nl/>
- <https://www.sls39-45.nl/home/>
- <https://www.verliesregister.studiegroepvluchtoorlog.nl/>
- www.tracesofwar.nl
- www.ikme.nl
- <https://www.hvsoest.nl/>
- <https://www.hvsoest.nl/mondelinge-geschiedenis/98/luisterboek-soest-onder-vuur>
- <https://www.verliesregister.studiegroepvluchtoorlog.nl/>
- <http://www.americanairmuseum.com/unit/296>
- <https://oudsoesterberg.nl/straten/>

Overheden, semioverheden en andere instanties

- Gemeente Soest: omdat er al veel informatie inzake ontplofbare oorlogsresten bekend zijn bij IDDS van Soesterberg, is de gemeente niet expliciet geraadpleegd;
- Rijkswaterstaat: Rijkswaterstaat is benaderd inzake het vooronderzoek naar ontplofbare oorlogsresten voor de N237 te Soesterberg, uiteindelijk is de bodembelastingkaart ontvangen van de firma BeoBOM;
- Provincie Utrecht: geen bijzondere infrastructuur binnen het onderzoeksgebied aanwezig om de provincie te raadplegen;
- ProRail: omdat er geen spoorlijn in of in directe nabijheid van het onderzoeksgebied aanwezig is, is ProRail niet geraadpleegd dan wel benaderd;
- Waterschap: geen bijzondere infrastructuur binnen het onderzoeksgebied aanwezig om de waterschappen te raadplegen.

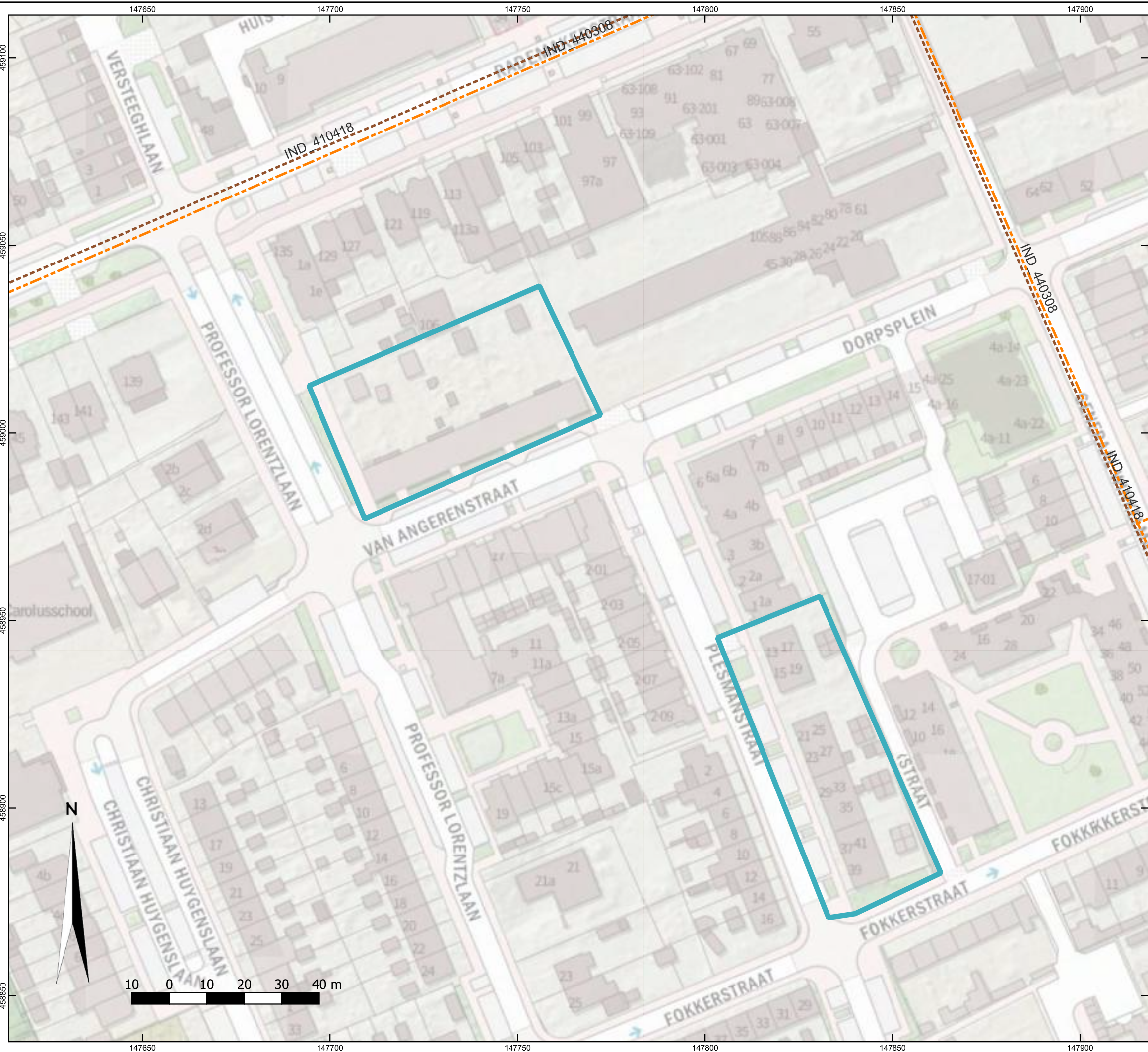
Wijze van raadplegen archiefinstellingen en bronnen

Archiefinstelling/bron	Manier van raadplegen	Wie	Bijzonderheden
Literatuur	Bibliotheek IDDS en digitaal	IDDS	
Gemeentelijk archief	Fysiek bezoek	IDDS	
Provinciaal archief	Digitale inzage, opgenomen bij de stukken Nationaal Archief	IDDS	IDDS beschikt over scans van de relevante inv. nrs. van het Militair Gezag, Rijksinspectie Luchtbeschermingsdienst, etc.
NIOD	Fysiek bezoek	IDDS	
Nationaal Archief	Interne database IDDS	IDDS	
EODD/SIB	E-mailcontact EODD	IDDS	De EODD is niet ingegaan op het verzoek tot informatie de MMOD 1945-1947 collectie. Dit is opgenomen als leemte in kennis.
WUR/KAD/NCAP	Database IDDS	IDDS	
Krantenberichten	Online	IDDS	
National Archives (UK)	Online en archiefstukken gedownload	IDDS	
NIMH, collectie 409 en 575	Online	IDDS	
Bundesarchiv-Militärarchiv	Interne database IDDS	IDDS	
Kadaster	Online	IDDS	
NARA	Online	IDDS	
LAC	Online	IDDS	
CARL	Online	IDDS	

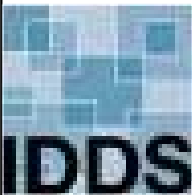
Bijlage 2: Gebeurtenissenkaart

Bijlage 2: Gebeurtenissenkaart

Legenda

- Onderzoeksgebied Van Angerenstraat en Plesmanstraat
- IND_410418: Schade door de explosie van 18 april 1941
- IND_440308: Schade door het bombardement op vliegveld Soesterberg op 8 maart 1944

Project: Van Angerenstraat en Plesmanstraat, Soesterberg		Opdrachtgever: Rho Adviseurs	
Projectnr: A0723-04	Versie: 1	Formaat: A3	
Schaal: 1:1.000	Tekenaar: KMA	Datum: 1-12-2021	
Bestandsnaam: Qgis project A0723.qgs			

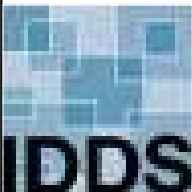
Bijlage 3: Bodembelastingkaart

Bijlage 3: Bodembelastingkaart

Legenda

- Onderzoeksgebied Van Angerenstraat en Plesmanstraat
- Niet verdacht op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten

Project: Van Angerenstraat en Plesmanstraat, Soesterberg		Opdrachtgever: Rho Adviseurs
Projectnr: A0723-04	Versie: 1	Formaat: A3
Schaal: 1:1.000	Tekenaar: KMA	Datum: 1-12-2021
Bestandsnaam: Qgis project A0723.qgs		

Bijlage 4: Protocol spontaan aantreffen Ontplofbare Oorlogsresten

Protocol voor het spontaan aantreffen van (vermoedelijk) ontplofbare oorlogsresten tijdens werkzaamheden

Doel

Het doel van dit protocol is het beschrijven hoe de betrokken medewerkers dienen te handelen bij het spontaan aantreffen van ontplofbare oorlogsresten (hierna: OO) bij de uitvoering van (grondroerende) werkzaamheden. Door het volgen van dit protocol wordt onveilig handelen met mogelijke gevolgen voor personeel en materieel voorkomen.

Inleiding

Bij bodemroerende werkzaamheden kunnen in Nederland (restanten van) OO uit de Tweede Wereldoorlog aangetroffen worden. Nederland is immers vijf jaar lang oorlogsgebied geweest.

Om het risico op het aantreffen van dergelijke OO te verkleinen kan een historisch vooronderzoek uitgevoerd worden. Dit onderzoek bepaald of het gebied verdacht is op OO. Aansluitend kan een opsporingsonderzoek uitgevoerd worden voor het daadwerkelijk opsporen van OO. Hoewel het risico op het aantreffen van OO middels opsporing geminimaliseerd wordt, is het niet geheel uit te sluiten dat tijdens grondroerende werkzaamheden spontane vondsten van OO worden gedaan. Ook in gebieden waar op basis van ervaring of onderzoek geen OO worden verwacht, kunnen deze aangetroffen worden.

In dit protocol wordt beschreven hoe men om dient te gaan met het vinden van vermoedelijke OO en hoe er gehandeld dient te worden in een dergelijk geval. De beschrijving van de handelswijze kan opgedeeld worden in drie fasen:

1. Voor aanvang van de werkzaamheden;
2. Bij het aantreffen van een verdacht object;
3. Afhandeling door de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD).

Bij dit protocol zijn enkele voorbeelden van OO weergegeven om het herkennen van dergelijke objecten enigszins te vergemakkelijken (zie bijlage). De beoogde resultaten van dit protocol zijn de spoedige ruiming van het verdachte object, het voorkomen van onnodige risico's en het creëren van een veilige werkomgeving.

Aantreffen van een verdacht mogelijk explosief object

Bij het aantreffen van een object, een OO, of door de vinder als zowaar wordt aangemerkt is het van groot belang dat de vinder correct handelt. De manier van handelen wordt hieronder besproken en staat stapsgewijs aangegeven.

De vinder van het object dient er voor te zorgen dat:

- De werkzaamheden direct na de vondst worden stil gelegd nabij het verdachte object (50 meter rond de locatie van het object);
- Het object **NIET** wordt beroerd;
- Het object **NIET** wordt verplaatst;
- Het object wordt **NIET** gemarkeerd;
- Omgeving van het object afzetten en zo veel mogelijk vrijhouden van personen;
- Verdacht object in de gaten houden totdat politie of EODD arriveert;

De vinder van het object of een door hem toegewezen persoon zal zo spoedig mogelijk het bevoegd gezag of diens vertegenwoordiger, de politie, over de vondst informeren. Tevens, indien het van toepassing is, de opdrachtgever/uitvoerder in kennis stellen van de vondst.

Bij het melden van de vondst van een vermoedelijk OO dient tenminste de volgende informatie doorgegeven te worden:

- Naam, functie en telefoonnummer van de melder;
- De ligplaats van het object;
- Een omschrijving van het object;
- Hoeveel objecten er zijn aangetroffen;
- Naam en telefoonnummer van de contactpersoon die bekend is met de ligplaats van het object;
- (Indien mogelijk) Een foto van het object.

Let op bij het vaststellen van de gegevens dat dit wordt gedaan zonder dat het voorwerp wordt bewogen of verplaatst. Wat betreft het vermelden van de afmetingen volstaat het geven van een schatting.

De aannemer/uitvoerder dient er vervolgens zorg voor te dragen dat de werkzaamheden in de omgeving van het object stilgelegd worden. Aanwezige personen dienen uit de omgeving van het object te worden verwijderd en te worden geïnformeerd over de aanwezigheid van de vondst met het verzoek dit niet uitgebreid te melden of door te geven zoals b.v. via sociale media. In overleg met de politie kunnen aanvullende maatregelen worden genomen zoals afscherming of afsluiting van het terrein. De politie geeft vervolgens de vondst van het vermoedelijke OO door aan de EODD.

Afhandeling door EODD

Door tussenkomst van de politie zal de komst van de EODD worden geregeld. Afhankelijk van het gevaar en de ligplaats kan dit op zeer korte termijn zijn. De EODD bepaalt, na een inspectie van het object op de vindplaats, welke vervolgstappen genomen dienen te worden. Het vervolg van de handelwijze wordt door de EODD afgestemd met het bevoegd gezag en de politie. Als wordt besloten tot ruiming van het object dan is de politie het aanspreekpunt voor de EODD (en indien nodig ook voor de aannemer).

Wanneer na identificatie door de EODD van het aangetroffen object blijkt dat het niet om een OO gaat, kunnen de werkzaamheden in overleg met de EODD weer worden hervat.

Indien het aangetroffen object inderdaad een OO betreft, worden door de EODD – in overleg met de politie en het Bevoegd Gezag – stappen genomen om het OO onschadelijk te maken. Nadat het OO onschadelijk is gemaakt dient in overleg tussen de opdrachtgever en een explosieven opsporingsbedrijf/EODD bepaald te worden of er sprake is van een incidentele vondst of van een verdacht gebied. In het eerste geval kunnen de werkzaamheden weer worden hervat. In het tweede geval blijven de werkzaamheden gestaakt en worden maatregelen genomen om het risico op het aantreffen van verdere OO te minimaliseren. Bij het uitvoeren van deze maatregelen kan een CS-OOO gecertificeerd opsporingsbedrijf worden ingeschakeld.

Aan de inzet van de EODD en de eventuele benodigde lokale dienstverlening (politie en dergelijke bij ontruiming) zijn geen kosten verbonden.

Betrokken instanties

Bevoegd Gezag

De burgemeester van de gemeente waarbinnen het verdacht object wordt aangetroffen is het Bevoegd Gezag. Het Bevoegd Gezag is binnen de gemeente verantwoordelijk voor het handhaven van de openbare orde en veiligheid en dient als zodanig betrokken te worden in de besluitvorming omtrent een eventuele ruiming van een OO. Namens Bevoegd Gezag kan een vertegenwoordiger optreden. In dit geval vaak de politie.

Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD)

De EODD is de enige instantie in Nederland die gerechtigd is OO te ruimen. Indien een verdacht object een OO blijkt te zijn, draagt deze instantie zorg voor de ruiming en adviseert het de politie en het Bevoegd Gezag over de te nemen stappen.

Explosieven opsporingsbedrijf

Medewerkers van een opsporingsbedrijf bezitten de kennis, vaardigheden en ontheffingen om explosieven op te sporen, te benaderen en te identificeren. Daarnaast kunnen zij medewerkers voorafgaande aan de werkzaamheden instrueren hoe zij om moeten gaan met de spontane vondst van verdachte objecten.

Politie

De politie heeft tot taak het handhaven van de openbare orde en veiligheid. Als zodanig neemt de politie een centrale rol in bij het veiligstellen van de omgeving en de communicatie met de EODD en het Bevoegd Gezag. Het nummer van de politie in geval OO worden aangetroffen is: 0900-8844.

VOORBEELDEN VAN ONTPLOFBARE OORLOGSRESTEN

Afwerpmunitie (bommen)

Klein kaliber munitie (geweerpatronen) tot kaliber 20 mm

Handgranaten

Geweergranaten

Munitie voor granaatwerpers

Raketten

Geschutmunitie vanaf kaliber 20 mm. (granaten en mortiergranaten)

Mijnen (anti-personeel en anti-tank)

Ontstekingsinrichtingen (van geschutmunitie)

